

**Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрлігі
М.Ғабдуллин атындағы Азаматтық қорғау академиясы**

Е. Куттыбаев, А.Сагимбай

Төтенше жағдайларда қорғау кафедрасы

«Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастыру»

ОҚУ ҚҰРАЛЫ

Көкшетау – 2022

«Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастыру» оқу құралы: авторлары: педагогика ғылымдарының магистрі, төтенше жағдайларда қорғау кафедрасының доценті – Е. М. Құттыбаев, төтенше жағдайларда қорғау кафедрасының оқытушысы лейтенант Сағымбай А. С.

Рецензенттер:

әскери ғылымдарының кандидаты Е. П. Булегенов,
Ақмола облысы ТЖД ақпараттандыру, цифрландыру және байланыс
бөлімінің бастығы А. А. Нұрқанов

Қазақстан Республикасы ТЖМ М.Ғабдуллин атындағы Азаматтық қорғау академиясының оқу-әдістемелік кеңесінде ____ жылы № __ хаттамамен мақұлданды.

«Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастыру» оқу құралы М.Ғабдуллин атындағы Қазақстан Республикасы ТЖМ Азаматтық қорғау академиясының күндізгі және қашықтықтан оқыту факультеттерінің курсанттары мен тыңдаушыларының өзіндік жұмысына арналған.

«Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастыру» оқу құралы: 6B12302 «Өрт қауіпсіздігі» және 6B12191 «Азаматтық қорғаныс күштерінің командалық тактикалық», 6B12304 «Өрт сөндіру және авариялық-құтқару ісі» білім беру бағдарламалары үшін – Көкшетау: МҚА баспасы, 2022. – 55 б.

© Қазақстан Республикасы ТЖМ М.Ғабдуллин
атындағы Азаматтық қорғау академиясы, 2022 ж.

Атауы	бет.
Кіріспе	5
Тарау 1 Байланысты ұйымдастыру негіздері	6
1.1. Жалпы ережелер	6
1.2. Байланыс жүйесі	7
1.3. Байланыс бөлімшелері	10
1.4. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін дайындау	11
Тарау 2. Байланыс жүйесін, бөліктері мен бөлімшелерін басқару	12
2.1. Жалпы ережелер	12
2.2. Байланысты басқару органдары	14
2.3. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін басқару пункттері және олардың арасындағы міндеттерді бөлу	14
2.4. Байланыс жүйесін жоспарлау және орналастыру кезінде байланыс бастығының жұмыс негіздері	15
Тарау 3. Өрт және төтенше жағдайлар кезіндегі байланыс	20
3.1. Жалпы ережелер	20
3.2. Төтенше жағдай қаупі бар байланыс	21
3.3. Төтенше жағдайлар туындаған кезде және жағдайларда байланыс	22
3.4. Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастырудың ерекшеліктері	22
3.5. Авиацияны қолдану кезінде байланысты ұйымдастыру	25
3.6. Теңіз кемелерін пайдалану және су асты жұмыстарын жүргізу кезінде байланысты ұйымдастыру	27
3.7. Метрополитендер мен жерасты объектілерінде байланысты ұйымдастыру	27
3.8. ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдарының шеруін өз күшімен жасау кезіндегі байланыс	27
3.9. ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдарын теміржол, әуе, теңіз және өзен көлігімен тасымалдау кезіндегі байланыс	27
Тарау 4. АҚМЖ деңгейінде байланысты ұйымдастыру	29
4.1. Жалпы ережелер	29
4.2. АҚМЖ буындарын жоғары дайындық режимдеріне ауыстыру кезіндегі байланыс	29
4.3. ҚР ТЖМ өртке қарсы қызметіндегі байланыс	30
4.4. Қазақстан Республикасы ТЖМ жедел-құтқару құралымдарындағы байланыс	34
4.5. АҚ әскери бөлімдерінде байланысты ұйымдастыру	35
4.6. Өрт, табиғи және техногендік төтенше жағдайлар туындаған кезде бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметтердегі (бірыңғай құтқару қызметтеріндегі) байланыс	42
Тарау 5. ҚР аумағынан тыс жерлерде құтқару жұмыстары мен гуманитарлық көмек жүргізу кезіндегі байланыс	42

Тарау 6. Жергілікті әскери қақтығыстар, терроризмге қарсы операциялардың мінез-құлқы жағдайындағы байланыс	43
Тарау 7. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін қамтамасыз ету	44
7.1. Байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету	44
7.2. Байланыс жүйелерін радиоэлектрондық қорғау	46
7.3. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін терроризмге қарсы операциялардағы техникалық барлау құралдарынан қорғау	47
7.4. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін терроризмге қарсы операцияларда зақымданудың техникалық құралдарынан қорғау	49
7.5. Инженерлік, химиялық және топогеодезиялық байланысты қамтамасыз ету	50
7.6. Күзет	50
7.7. Байланысты техникалық қамтамасыз ету	50
7.8. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін тылдық қамтамасыз ету	53
Пайдаланылған әдебиеттер	54

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінде байланысты ұйымдастыру жөніндегі оқу құралында (бұдан әрі-жәрдемақы) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар қаупі төнген және туындаған кезде байланысты ұйымдастыру, олардың зардаптарын жою, азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу, сондай-ақ қауіпсіздікті ұйымдастыру жөніндегі негізгі ережелер баяндалады және байланыс жүйесін техникалық қамтамасыз ету.

Оқу құралы Қазақстан Республикасының аумағында азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың міндеттерін іске асыруға арнайы уәкілеттік берілген органдарға (ведомстволар, аумақтық органдар, ведомстволық бағынысты ұйымдар мен мекемелер, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі ақ әскери бөлімдері үшін) және азаматтық қорғау мемлекеттік жүйесінің функционалдық кіші жүйелерінің (бұдан әрі – АҚМЖ) жұмыс органдарына арналған.

Қорытындылай келе, төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі практикалық міндеттерді шешу кезінде тұрақты байланыс орнату, уақтылы және дұрыс ақпарат беру және қабылдау, сайып келгенде, біріншіден, Қазақстан Республикасы ТЖМ барлық лауазымды адамдарының АҚМЖ-дағы байланыс және хабарлау жүйелерінің орны мен рөлін нақты білуімен, сондай-ақ басқа ведомстволар мен экономика объектілерінің азаматтық қорғау бөлімшелерінің басшылары мен қызметкерлері; екіншіден, байланыс пен хабарлауды ұйымдастыруға жауап беретін және практикалық жұмыстың барлық кезеңдерінде және ақпарат берілген сәттен бастап қабылдау мен құжаттауға дейінгі барлық буындарда олардың жұмыс істеуінің қажетті тиімділігін қамтамасыз ететін байланыс және хабарлау бөлімшелері мамандарының жоғары біліктілігі.

Осылайша, ТЖД қызметкерлерінің, сондай-ақ азаматтық қорғау бөлімшелерінің басқа ведомстволары мен экономика объектілерінің міндеттері көлемінде байланыс және хабарлау жүйелері бойынша кәсіби білімді қалыптастырудың практикалық қажеттілігі туындайды.

Тарау 1 Байланысты ұйымдастыру негіздері.

1.1. Жалпы ережелер

Байланыс Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің (бұдан әрі - ҚР ТЖМ) күштері мен құралдарын басқаруды қамтамасыз ететін негізгі құрал болып табылады. Байланыстың жоғалуы басқарудың жоғалуына әкеледі.

Тұрақты байланысты уақтылы ұйымдастыру және қамтамасыз ету – азаматтық қорғау, байланыс қызметі және азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесін құлақтандыруды қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясаттың міндеттерін іске асыруға арнайы уәкілеттік берілген органдардың аса маңызды міндеті.

Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган және оның аумақтық органдары АҚМЖ жүйесі мен кіші жүйелерінің жұмыс істейтін органы болып табылады.

Байланыс: ҚР ТЖМ күштері мен құралдарын және АҚМЖ қызметтерін күнделікті басқаруды; АҚМЖ-ны тұрақты дайындықтан жоғары жұмыс режимдеріне ауыстыруға сигналдар (командалар) мен өкімдердің уақтылы берілуін; АҚМЖ басқару органдарының әскери басқару органдарымен және әскери бөлімдермен өзара іс-қимылын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

Төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-шараларды өткізу кезеңінде байланысты ұйымдастыру ҚР ТЖМ желілерін де, Қазақстан Республикасының бірыңғай электр байланыс желісін де (бұдан әрі - БЭБЖ) пайдалануға негізделеді.

Қазақстан Республикасының Бірыңғай телекоммуникациялар желісі Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан және мынадай санаттағы Телекоммуникациялар желілерінен тұратын телекоммуникациялар желісі болып табылады:

1. Жалпы пайдаланымдағы телекоммуникация желілері (БЭБЖ).
2. Ведомстволық телекоммуникация желілері.
3. Телекоммуникацияның арнайы желілері.
4. Арнайы мақсаттағы телекоммуникация желілері.
5. Электромагниттік сигналдар арқылы ақпаратты берудің Корпоративтік және басқа желілері.

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кезде басқаруды қамтамасыз ету үшін азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган (АҚ) және оның аумақтық органдары "байланыс туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қорғаныс, ұлттық қауіпсіздік мүдделері үшін және теле және радио хабарларын тарату арналары мен желілерін, сондай-ақ теле және радио хабарларын тарату желілерін басымдықпен пайдалануға құқылы. бейбіт және соғыс уақытында төтенше жағдайлардың қаупі немесе туындауы туралы хабарлау сигналдарын беру.

Желілерді, байланыс құралдарын таңдаудағы рөлі мен маңызы халықты қорғау және құтқару жұмыстарын жүргізу жөніндегі іс-шаралардың сипатымен, басқару және байланыс жүйесіне қойылатын талаптармен, байланыс құралдарының тактикалық-техникалық сипаттамаларымен айқындалады. Байланыстың негізгі құралы-бұл жағдайда өз мүмкіндіктері бойынша АҚМЖ жүйесі мен ішкі жүйелерінің және басқару органдарының жұмысын басқару қажеттіліктерін барынша толық қамтамасыз ететін құрал.

Барлық байланыс құралдары кешенді түрде қолданылады, бұл әр түрлі байланыс құралдары мен түрлерінің маңызды бағыттарында бір уақытта қолданылуын қамтамасыз етеді.

Байланыс Азаматтық қорғаныс бастығының шешіміне, АҚ саласындағы жоғары тұрған басқару органының жедел тобы басшылығы штабының байланыс жөніндегі өкіміне сәйкес байланыс күштері мен құралдарының болуын, техникалық жай-күйін, сондай-ақ байланыс жүйесін өрістетуге (ұлғайтуға) арналған уақытты ескере отырып ұйымдастырылады.

Байланыстың ұйымдастырылуы мен жай-күйі үшін АҚ саласындағы аумақтық басқару органының бастығы және азаматтық қорғаныс әскери бөлімінің командирі жауапты болады.

Байланыс, ақпараттандыру және құлақтандыру жүйесінің ұйымдастырылуына, жай - күйіне тікелей жауапкершілік АҚ саласындағы тиісті аумақтық басқару органының байланыс бөлімінің (басқармасының) бастығына және ҚМ әскери бөлімінің байланыс қызметінің бастығына (бұдан әрі-байланыс бастығы) жүктеледі.

АҚМЖ басшылығы мен АҚ саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган басшысының бағынысты бөлімшелермен және қызметтермен байланысын тиісті басқару буынының АҚМЖ және ҚР ТЖМ байланыс күштері мен құралдары ұйымдастырады. Қабылданған басқару жүйесіне сәйкес бағынысты басқару органдарымен және бөлімшелермен байланыс үшін жауапкершілік жоғары тұрған басқару органына жүктеледі. Байланыс жоғалған жағдайда, жоғары тұрған және бағынысты ТЖМ басқару органы оны дереу қалпына келтіру үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды.

Өзара іс-қимыл жасайтын басқару пункттері арасындағы байланыс өзара іс-қимылды ұйымдастыратын басқару органының нұсқауы бойынша белгіленеді.

1.2. Байланыс жүйесі

Байланыс жүйесі-жедел ақпаратты беруге және қабылдауға, басқаруға және келіссөздер жүргізуге арналған АҚМЖ жүйесі мен АҚ саласындағы уәкілетті органның кіші жүйелері жұмысының маңызды бөлігі. Бұл ақпарат пен хабарлау сигналдарын басқару органдарына, АҚМЖ күштері мен құралдарына және халыққа жеткізуді қамтамасыз ететін күштердің, байланыс және хабарлау құралдарының, теле және радио хабарларын тарату желілерінің, жалпыға ортақ пайдаланылатын байланыс желілері арналарының және ведомстволық байланыс желілерінің ұйымдық-техникалық бірлестігі.

Байланыс жүйесі мынадай элементтерді қамтиды: стационарлық және жылжымалы басқару пункттерінің байланыс тораптары; тікелей байланыс желілері; байланыстыру желілері; жалпы пайдаланымдағы байланыс желілерінен бөлінетін байланыс желілері мен арналары; байланысты басқару пункттері; байланыс күштері мен құралдарының резервтері.

АҚМЖ байланыс жүйесі алдын-ала жасалады және тұрақты дайындық жағдайынан жоғары жұмыс режимдеріне ауысқан кезде толығымен орналастырылады.

АҚМЖ байланыс жүйесін құру кезінде жалпыға ортақ пайдаланылатын байланыс желісін кеңінен қолдану негізінде басқару пункттері арасында тікелей байланысты ұйымдастыру көзделеді.

Тікелей арналар бойынша байланыс АҚМЖ басқарудың қабылданған құрылымын, АҚМЖ басқарудың тиісті буындарының байланыс тораптарының (пункттерінің) жедел-техникалық орындылығы мен пайдалану-техникалық мүмкіндігін ескере отырып, аса маңызды бағыттар бойынша ұйымдастырылады.

Байланыс жүйелері ТЖМ басқарудың әрбір буынында құрылады.

Байланыс жүйесі жоғары жауынгерлік дайындыққа, орнықтылыққа, ұтқырлыққа, қажетті өткізу қабілеттілігіне және оны АҚМЖ күштерін басқару үшін пайдаланған кезде байланыс қауіпсіздігі талаптарын қанағаттандыруға негізделеді.

Байланыс жүйесінің жауынгерлік дайындығы оның қысқа мерзімде жұмыс істеудің жоғары режимдеріне өту және кез келген жағдайда АҚМЖ басқаруды қамтамасыз ету қабілетін сипаттайды.

Жауынгерлік дайындыққа байланыс жүйесін алдын ала жоспарлау, дайындау, үнемі жетілдіру және жаңғырту, сондай-ақ жүйені, байланыс тораптарын (пункттерін) және бөлімшелерін жоғары жұмыс режимдеріне келтіру бойынша жүйелі жаттығулар жүргізу арқылы қол жеткізіледі. Байланыс тораптарында (пункттерінде) кезекшілікті нақты ұйымдастыру. Байланыс тораптары мен бөлімшелерін жоғары жауынгерлік, моральдық және жұмылдыру дайындығымен байланыс жөніндегі құжаттарды уақтылы әзірлеу және бағынысты басқару органдарына жеткізу. Уақтылы техникалық және материалдық қамтамасыз ету, резервтердің болуы және оларды кенеттен туындайтын міндеттерді шешуге үнемі дайындықта ұстау. Байланыс тораптарын (пункттерін), бөлімшелерін және құралымдарын тұрақты, берік, икемді және жасырын басқаруды жүзеге асыру арқылы жүзеге асырылады.

Байланыс жүйесінің тұрақтылығы оның өміршеңдігін, шуға төзімділігін, сенімділігін және әсер ететін факторлардың әртүрлі әсерлері жағдайында оның жұмыс қабілеттілігін анықтайды.

Байланыс жүйесінің тұрақтылығына барлық зақымдану құралдарының әсерін ескере отырып, қабылданған басқару ұйымына сәйкес байланыс жүйесін құру арқылы қол жеткізіледі. Байланыс тораптарының элементтерін қорғалған құрылыстарға орналастыру, әртүрлі байланыс құралдарын кешенді қолдану. Байланыстың айналма және резервтік бағыттарын (арналарын) ұйымдастыру,

байланыс құралдарының резервтерін құру, дұрыс орналастыру және уақтылы қолдану. Байланыс құралдары мен арналары арқылы жылдам маневр жасау. Байланыс жүйесін қорғау жөніндегі іс-шараларды жүргізу, байланыс тораптарында (пункттерінде), станцияларында және желілерінде зақымдануларды жою жөніндегі авариялық-қалпына келтіру командаларының уақтылы және шебер іс-қимылдары арқылы жүзеге асырылады. Байланыс бөлімшелерінің жеке құрамын жоғары арнаулы және моральдық-психологиялық даярлау, тораптарды (пункттерді), станциялар мен байланыс желілерін күзету және қорғау. Байланыс тораптарын (пункттерін) және бөлімшелерін уақтылы техникалық және материалдық қамтамасыз ету.

Байланыс жүйесінің ұтқырлығы оның жедел жағдайға сәйкес құрылымды уақтылы орналастыру, құру және өзгерту қабілетін анықтайды.

Байланыс жүйесінің ұтқырлығына байланыс жүйесінің элементтерін орналастыру және бүктеу уақытын қысқарту, жоғары шеру дайындығы, байланыс жабдықтарын, байланыс бөлімшелерінің көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын ақаусыз күйде ұстау арқылы қол жеткізіледі. Байланыс тораптарын (пункттерін) және желілерін орналастыру кезінде механикаландыру құралдарын пайдалану, арналармен және байланыс құралдарымен жылдам маневр жасау, байланыс жүйесін жедел және тұрақты басқару.

Байланыс жүйесінің өткізу қабілеті оның АҚМЖ басқару процесінде берілген бағыттардағы хабарламалар ағындарын уақтылы беру мүмкіндігін анықтайды.

Байланыс жүйесінің қажетті өткізу қабілеттілігіне байланыстың барлық түрлерін тиімді пайдалану, арналарды тарату мен коммутацияның жоғары жылдамдығы қол жеткізіледі. Байланыс тораптарында хабарламаларды өңдеу және беру уақытын қысқарту, басқару органдарының байланыс құралдары арқылы берілетін ақпараттың белгіленген көлемін қысқарту және қатаң сақтауы. Байланыс арналарымен маневр жасау, байланыс тораптарының жеке құрамының жоғары біліктілігі, байланыс тораптарында жедел-техникалық қызметті нақты ұйымдастыру және ақпараттың өтуін тұрақты бақылауды жүзеге асыру.

Байланыс жүйесінің қауіпсіздігі бүкіл байланыс жүйесін барлаудың барлық түрлерінен қорғауды және жаудың жалған ақпарат енгізуіне қарсы тұруды қамтамасыз етеді. Ол барлау қауіпсіздігі мен имитацияға төзімділікпен анықталады.

Байланыс жүйесінің қауіпсіздігіне радиомаскировка бойынша іс-шараларды жоспарлау және жүргізу, байланыс жүйесін техникалық барлаудың барлық түрлерінен қорғау, Байланыс қауіпсіздігін тиімді бақылауды ұйымдастыру және анықталған бұзушылықтардың жолын кесу, парольдеудің тиімді әдістерін қолдану, сондай-ақ имитацияға төзімділікті арттыру аппаратурасы арқылы қол жеткізіледі.

Қауіпсіздік талаптарын орындау жүйені, тораптарды және байланыс пункттерін қорғау жөніндегі басқа да іс-шаралармен кешенді қамтамасыз етіледі.

Қойылатын талаптарды орындау үшін байланыс жүйесі кең тармақталған және барлық қолданыстағы байланыс түрлерін, тұқымдары мен құралдарын қамтиды.

1.3. Байланыс бөлімшелері

АҚМЖ -дегі негізгі байланыс бөлімшесі АҚ саласындағы аумақтық басқару органының (аумақтық ТЖД), сондай-ақ АҚ әскери бөлімінің базасында қалыптастырылатын басқару пунктінің байланыс торабы болып табылады, ол ҚР ТЖМ күштері мен құралдарын басқаруды қамтамасыз ету үшін орналастырылған байланыс күштері мен құралдарының ұйымдық-техникалық бірлестігі болып табылады.

Орналастыру және жабдық шарттары бойынша байланыс тораптары стационарлық (қорғалған және қорғалмаған) және жылжымалы (жылжымалы) болып бөлінеді.

Стационарлық байланыс тораптары қалалық және қала сыртындағы басқару пункттерінің байланыс тораптарына бөлінеді. Стационарлық байланыс тораптары жанар-жағармай құю станциясының жүйесі мен ішкі жүйелерін және газ саласындағы басқару органының күштері мен құралдарын басқаруды қамтамасыз етуге арналған.

Жылжымалы (жылжымалы) тораптар мен байланыс пункттері автомобильдерде, бронетранспортерлерде, ұшақтарда, тікұшақтарда және теміржол вагондарында жабдықталады. Жылжымалы (жылжымалы) тораптар мен байланыс пункттері стационарлық байланыс тораптары істен шыққан кезде, ТЖ аймақтарында іс-шаралар өткізген кезде, сондай-ақ тұрақты орналасу орындарынан тыс жерде кенеттен туындаған басқа да міндеттерді шешкен кезде байланысты қамтамасыз етуге арналған.

Бағыныштылық тәртібімен басқару пункттерінің байланыс тораптары аға, бағынышты және өзара әрекеттеседі. Байланыс тораптарының бағыныстылығы АҚМЖ басқару деңгейіне сәйкес анықталады.

Басқаруды басқа басқару пунктіне - осы басқару пунктінің байланыс торабына беру кезінде осы басқару буынының барлық басқа байланыс тораптары үшін аға болады.

Өзара іс-қимыл жасайтын басқару органдарының (штабтардың) байланыс тораптары өзара іс-қимыл жасайды.

Байланыс түйіндері олардың жұмыс істеу процесінде келесі негізгі талаптарға жауап береді:

1. Сигналдарды, командаларды, бұйрықтар мен өкімдерді беруге және қабылдауға үнемі дайын болу.
2. Хабарламалардың барлық түрлерін белгіленген мерзімде қажетті шынайылықпен және жасырындықпен беруді қамтамасыз ету.

3. Жоғары барлау қауіпсіздігіне, кедергіге және өміршеңдікке, сондай-ақ арналармен, терминалдық аппаратурамен кең маневр жасау және әртүрлі байланыс құралдарын кешенді пайдалану мүмкіндігіне ие болу.

Байланыс тораптары мен пункттерін пайдалану кезінде басқару пунктінде орналасқан барлық радиоэлектрондық құралдардың электромагниттік үйлесімділік шарттары орындалады және байланысты пайдаланудың ыңғайлылығы қамтамасыз етіледі.

Жылжымалы тораптар мен байланыс пункттері өз жұмыс істеу процесінде келесі негізгі талаптарға жауап береді-жылдам қозғалу, орналастыру (бүктеу), өтімділіктің жоғары деңгейіне ие болу, қысқа мерзімде байланыс орнату және қозғалыстағы байланысты қамтамасыз ету.

Байланыс тораптарының құрамы мен жабдығы олардың мақсатымен, қолданылатын байланыс құралдарының санымен және түрлерімен анықталады. Байланыс торабының құрамына кіретін байланыс құралдары түрлері, мақсаты бойынша біріктіріліп, байланыс торабының элементтерін құрайды.

Басқару пункттерінің байланыс тораптарының құрамына келесі элементтер кіреді:

1. Байланыс торабын басқару пункті.
2. Қабылдау радио орталығы.
3. Тарату радио орталығы.
4. Телефон орталығы (телефон станциясы).
5. Телеграф орталығы (телеграф станциясы).
6. Кросс.
7. Байланыс торабының экспедициясы.
8. Аппараттық ескертулер.
9. Электрмен жабдықтау станциясы.

Байланыс тораптарының мақсатына байланысты кейбір орталықтар (пункттер, станциялар) болмауы немесе басқалармен байланыс торабының бір кешенді элементіне біріктірілуі мүмкін.

Жылжымалы торап немесе байланыс пункті жер бедерінің сипатына, басқару пунктінің негізгі элементтерінің орналасуына байланысты басқару пунктінде немесе одан тыс жерде орналастырылады және басқару пунктін жасырмайды.

Аппараттық (станциялар) байланыс торабының элементтері бойынша жергілікті жерге орналастырылады. Соңғы аппараттық құралдардың (командалық-штабтық машиналардың) негізгі бөлігі тікелей басқару пункттерінде орналастырылады. Қабылдау радиоорталығының аппараттық (станциялары) және радиорелелік станциялары басқару пунктіне тікелей жақын немесе оған тікелей орналастырылады. Таратушы радиоорталықтың радио таратқыштар тобы басқару пунктінен тыс жерде радио маскировка талаптарын, басқа құралдармен электромагниттік үйлесімділікті және таратқышты тұрақты

қашықтан басқаруды қамтамасыз ету мүмкіндіктерін ескере отырып орналастырылады.

Басқару пунктіндегі барлық байланыс құралдары бірыңғай жоспар бойынша және жедел штабтың аға басшысының (әскери бөлім командирінің) нұсқауы бойынша ғана орналастырылады.

Байланыс жүйесін уақтылы өрістету және орнықты жұмыс істеуді қамтамасыз ету мақсатында АҚМЖ басқарудың әрбір деңгейінде бөлімшелер құрылады және байланысты қалыптастыру (есептеулер, топтар, командалар) құрылады.

Тораптарға, бөлімшелерге және байланыс құрылымдарына жүктелген міндеттерді сәтті орындау тұрақты жауынгерлік және жұмылдыру дайындығына, жоғары жалпы және арнайы дайындыққа қол жеткізіледі. Байланыс тораптары, бөлімшелері мен құрылымдарының жеке құрамының жоғары моральдық-психологиялық жағдайы. Жеке құраммен және байланыс техникасымен жасақталған. Уақтылы техникалық, материалдық және медициналық қамтамасыз ету. Байланысты сапалы жоспарлау. Тораптарда станцияларда және байланыс пункттерінде кезекшілікті нақты ұйымдастыру. Байланыс тораптары, бөлімшелері мен құрылымдарының жеке құрамының іс-қимылдарына берік және шебер басшылық ету. Жүйені, тораптарды, пункттерді, бөлімшелерді және байланыс құралымдарын тұрақты қорғау.

1.4. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін дайындау

Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін төтенше жағдайларды жоюға дайындау күнделікті қызмет режимінде ұйымдастырылады және жүргізіледі.

Байланыс жүйесін дайындау мынадай негізгі іс-шараларды жүргізуді қамтиды:

1. Байланыс жүйесінің тұрақты жұмыс істеу іс-шараларын ұйымдастыру және қамтамасыз ету.
2. Байланыс жүйесінің пайдалану-техникалық қызмет көрсетуін ұйымдастыру және бақылау.
3. Байланыс жүйесінің тұрақты дайындығын, сондай-ақ байланыс және ақпараттандыру жабдықтары мен құралдарының аварияға қарсы тұрақтылығын қамтамасыз ететін материалдық ресурстарды құру және толықтыру.

Байланыс бөлімшелерін жұмысқа дайындау мынадай іс-шараларды жүргізуді қамтиды:

1. Жеке құрам мен байланыс мамандарының қауіпсіздігін қамтамасыз ету.
2. Жеке құрам мен байланыс мамандарын төтенше жағдайлардағы іс-қимылдарға даярлауды жетілдіру.

Тарау 2. Байланыс жүйесін, бөліктері мен бөлімшелерін басқару

2.1. Жалпы ережелер

Байланыс жүйесін басқару үздіксіз жұмыс істеуін, АҚМЖ саласындағы басқару органдарының Байланыс және хабарлау жай-күйін тұрақты бақылауды жүзеге асырудан тұрады.

Байланыс жүйесін басқару байланыс күштері мен құралдарын тұрақты дайындықта ұстауды, байланыс тораптары мен желілерін уақтылы орналастыруды, хабарламалардың барлық түрлерін белгіленген бақылау мерзімдерінде беруді, басқаруды басқа пунктке беру кезінде байланыстың қабылдануын бақылауды қамтамасыз етеді. Жоғары тұрған басқару органының байланыс арналарын, бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын органдарды, ортақ пайдаланылатын байланыс желілерін, басқа министрліктер мен ведомстволардың байланыс арналары мен құралдарын өзара пайдалану мәселелерін келісу. Байланыс жүйесін қорғау және байланысты қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды жүргізуге басшылық жасау. Байланыс жүйесінің элементтерінде байланыс қауіпсіздігін және жедел-техникалық қызмет талаптарын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бақылау.

Байланыс жүйесін басқару келесі міндеттерді шешуді қамтиды:

1. Байланыс бойынша жедел жағдай мен жағдай деректерін өңдеу және талдау.
2. Байланыс жағдайын және маңызды бағыттар бойынша ақпараттың өтуін тұрақты бақылау.
3. Байланыстың үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету бойынша шешімдерді уақтылы қабылдау және істен шыққан кезде оны қалпына келтіру.
4. Тапсырмаларды орындаушыларға жеткізу және олардың орындалуын бақылау.

Байланыс жүйесін басқару жеделдікпен, үздіксіз, қатты, икемді және жасырын басқарумен анықталады.

Басқарудың жеделдігіне байланыстың функционалдық кіші жүйелері мен АҚМЖ -ны хабардар етуді қамтамасыз ету мен АҚ саласындағы басқару органдарының байланыс бөлімдері арасында міндеттер мен жауапкершілік аймақтарын нақты бөлу арқылы қол жеткізіледі. Байланысты басқару пункттері мен байланыс жүйесі элементтерінің басқару пункттері арасында міндеттерді нақты бөлу, кезекші ауысымдардың жауапты тұлғаларының міндеттерін айқындау. Байланыс деректерін жылдам жинау және шешім қабылдау. Орындаушыларға міндеттер қою және орындалуын қатаң бақылауды жүзеге асыру.

Басқарудың үздіксіздігі байланыстың функционалдық кіші жүйелерінің жеке құрамын және АҚМЖ -ның хабарландыруын қамтамасыз етуді, АҚ саласындағы басқару органдарының байланыс бөлімдерін және байланыс тораптарының кезекші ауысымдарын қажетті жедел жағдай мен байланыс бойынша жағдайды білумен қамтамасыз етіледі. Байланысты басқару пункттерінің және олардың арасындағы тұрақты байланыстың болуы.

Басқарудың қаттылығына байланысқа жүктелген міндеттердің толық, дәл және уақтылы орындалуын қамтамасыз ету мақсатында қабылданған шешімдерді іс-әрекетте табанды және табанды жүргізу арқылы қол жеткізіледі.

Басқарудың икемділігі бұрын қабылданған шешімдерге өзгерістер енгізу немесе жедел жағдайдың, байланыс жағдайының өзгерістеріне сәйкес байланыс жүйесін қайта құру бойынша жаңа шешімдер қабылдау және оларды орындаушыларға жеткізу қабілетімен қамтамасыз етіледі.

Басқарудың құпиясы-жаудан, байланыс жүйесінің құрылымынан және оның элементтерін басқару жүйесінен, сондай-ақ басқару процесінде берілетін ақпараттан құпияны сақтау. Оған байланыс тораптары мен бөлімшелерін жасырын басқару талаптарын қатаң орындау арқылы байланыс жүйесін орналастыру және пайдалану және байланыс құралдарын қолданудың белгіленген тәртібі мен жұмыс режимі арқылы қол жеткізіледі.

2.2. Байланысты басқару органдары

Байланысты басқаруды АҚМЖ саласындағы аумақтық басқару органдарының байланыс бөлімдері АҚМЖ саласындағы бағынысты басқару органдарының және өзара іс-қимыл жасайтын бөлімшелердің байланыс тораптарын, бөліктері мен бөлімшелерін басқару пункттері, функционалдық байланыс кіші жүйелерін басқару органдары және АҚМЖ құлақтандыруды қамтамасыз ету арқылы жүзеге асырады.

Байланыс жүйесін басқаруды АҚ саласындағы аумақтық басқару органының байланыс бөлімінің бастығы, байланыстың функционалдық кіші жүйесінің бастығы және АҚМЖ құлақтандыруды қамтамасыз ету ұйымдастырады.

Байланыс жүйесін жедел басқару АҚ саласындағы аумақтық басқару органының жұмыс органының басқару пунктінен және функционалдық байланыс кіші жүйесінен және АҚМЖ хабарландыруды қамтамасыз етуден жүзеге асырылады және АҚМЖ саласындағы аумақтық басқару органының байланыс бөлімінің және функционалдық байланыс кіші жүйелерінің және АҚМЖ хабарландыруды қамтамасыз етудің жеке құрамымен қамтамасыз етіледі.

2.3. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін басқару пункттері және олардың арасындағы міндеттерді бөлу

Байланыс жүйесін басқару үшін АҚМЖ басқару буындарында, АҚ саласындағы аумақтық басқару органының тораптары мен байланыс пункттерінде, ақ әскери бөлімдері мен құтқару құралымдарында байланысты басқару пункттері құрылады.

Байланысты басқару пункттері арасындағы міндеттер АҚМЖ басқарудың тиісті деңгейлерінің байланыс жүйесінің жұмыс істеуінің тұрақтылығын қамтамасыз ету бойынша жүргізілетін іс-шараларды ескере отырып бөлінеді.

Басқару пункттері байланыс күйін көрсету құрылғыларымен, байланыс желілерімен, аса маңызды ақпараттың өтуімен, басқару байланысын қамтамасыз

ету үшін соңғы құрылғылармен, телеконтроль аппаратурасымен, байланыс жүйесін басқару жөніндегі келіссөздер мен командаларды құжаттаумен жабдықталады.

2.4. Байланыс жүйесін жоспарлау және орналастыру кезінде байланыс бастығының жұмыс негіздері.

АҚМЖ саласындағы аумақтық басқару органының және ақ әскери бөлімінің байланыс бастығы басқару органының, ақ әскери бөлімінің байланыс бөлімшелерінің, сондай-ақ аумақтық басқару органына тікелей немесе жедел бағынуға кіретін байланыс бөлімшелерінің, олармен бірлескен құтқару операцияларын және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау кезінде өзара іс-қимыл жасайтын байланыс бөлімшелерінің барлық жеке құрамы үшін тікелей бастық болып табылады.

Ол АҚМЖ саласындағы басқару органының бастығына, ақ әскери бөлімінің командиріне бағынады және байланысты уақтылы ұйымдастыруға және қамтамасыз етуге; байланыс жүйесінің тұрақты жұмылдыру және жауынгерлік әзірлігіне; байланыс құралдары мен техникасының жай-күйіне, сақталуына және дұрыс пайдаланылуына жауапты болады.

Байланыс бастығының жұмысы ТЖД басқа басқармаларының (бөлімдерінің), әскери бөлімшелерінің бастықтарымен және байланыстың функционалдық кіші жүйесінің бастығымен және ТЖМ құлақтандыруды қамтамасыз етумен тығыз өзара іс-қимылда жүргізіледі.

Байланыс бастығының жұмысы жедел жағдайды және аумақтық басқару буынындағы байланыстың жай-күйін білуге, байланысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету жөнінде уақтылы шешім қабылдауға негізделеді. Байланысты жоспарлау және бағынысты бөлімшелердің байланыс бастықтарына міндет қою. Байланыс жүйесін орналастыруға басшылық жасау және оны қорғау мен қалпына келтіруді ұйымдастыру. АҚМЖ мүдделерінде байланысты ұйымдастыру мәселелері бойынша әскери басқару органдары штабтарының және басқа мемлекеттік органдар гарнизондарының әскери бөлімдерінің байланыс басқармаларымен (бөлімдерімен, бөлімдерімен) өзара іс-қимыл жасау. Дабылдардың, командалардың, өкімдердің және басқа да ақпараттың жай-күйін бақылау және уақтылы берілуін және қабылдануын қамтамасыз ету. Байланыс және хабарлау жүйесінің тұрақты дайындығын қамтамасыз ету. Байланыс және хабарлау жүйесінің тұрақтылығын жетілдіру және арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысу. Байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуді, радио - және радиорелелік байланысты радио кедергілерден қорғауды ұйымдастыруды және радио маскировка жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыруды бақылау. Байланыс тәртібінің анықталған бұзушылықтарының жолын кесу жөнінде уақтылы шаралар қолдану арқылы жүзеге асырылады. Байланыс тораптары мен желілерін салу кезінде инженерлік-техникалық іс-шараларды жобалау нормаларының орындалуын бақылау, байланыс тораптары мен бөлімшелерін байланыс құралдарымен

қамтамасыз ету, оларды пайдалануды, үнемдеуді, жөндеуді, сақтауды және есепке алуды ұйымдастыру. Байланыс жөніндегі хабарламаны және байланыс құралдарымен толықтыруға өтінімді жоғары тұрған органға уақтылы ұсыну. Байланысты ұйымдастыру бойынша тәжірибені зерделеу және жалпылау.

Байланыс бөлімдеріне (басқармаларына, қызметтеріне) байланыстың функционалдық кіші жүйелерін басқару және АҚМЖ хабарлауды қамтамасыз ету органдарымен бірлесіп, АҚМЖ басқарудың тиісті буынында байланыс жүйесін жоспарлауды жүзеге асыру және ұйымдастыру жүктеледі. Байланыс және ақпарат саласындағы аумақтық басқару органымен, байланыс және телекоммуникация операторларымен, ұялы байланыс, кабельдік және эфирлік радио\телехабар тарату операторларымен, сондай-ақ эфирлік радио\телевизиялық хабар тарату жеткізушісімен табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар қаупі мен туындауы кезіндегі өзара іс-қимыл жөніндегі ереже мен іс-қимыл жоспарын әзірлеу және келісу. Жалпыға ортақ пайдаланылатын телекоммуникация желілерінен арналарды қабылдау бойынша байланыс тораптарының (пункттерінің) жаттығуларын жүргізу, құпия байланыс үшін арналарды қамтамасыз ету және оның қауіпсіздігін қамтамасыз етуді бақылау. Байланыс жүйелерін орналастыруға тікелей басшылық жасау және байланыс тораптарының жұмысын бақылау. Байланыс тораптары мен пункттерінде жедел-техникалық қызметті ұйымдастыру, байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ететін іс-шараларды жүргізу. Басқару пункттерінің байланыс тораптарын жобалау, салу барысын бақылау. Байланыс жүйесінің дамуы мен реконструкциясын бақылау, хабарлау, басқару пункттерін, тораптарды, бөлімшелер мен байланыс құралымдарын байланыс құралдарымен жарақтандыру және олардың пайдаланылуын, сақталуын және жинақталуын бақылау. Функционалдық байланыс кіші жүйелерін басқару және құлақтандыруды қамтамасыз ету органдарымен бірлесіп, ТЖМ мүдделерінде ортақ пайдаланылатын байланыс желілерін және байланыстың технологиялық желілерін орталықтандырылған пайдалануды ұйымдастыру. Байланыс құрылымдарын құруды, дайындауды және пайдалануды бақылау. Байланыс тораптары мен пункттерін зақымдаушы факторлардың әсерінен қорғау жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге және өткізуге басшылық жасау. Бұзылған байланыстарды қалпына келтіруге басшылық ету. Байланыс тораптары мен бөлімшелерін техникалық және материалдық қамтамасыз етуді ұйымдастыру. Байланыс және хабарлау құралдарына өтінімдер мен байланыс бойынша хабарламаларды уақтылы қалыптастыру және жоғары тұрған органға ұсыну.

Аумақтық басқару органының байланыс бөлімі (Басқармасы) бөлім бастығынан, радио және радиорелелік байланыс жөніндегі аға офицерден (немесе аға инженерден), сымды байланыс және хабарлау жүйесі жөніндегі офицерден (немесе бас маманнан), байланыс құралдарын жабдықтау және жөндеу жөніндегі офицерден (немесе инженерден) тұрады.

Қызметтік-жауынгерлік қызмет процесінде радио және радиорелелік байланыс жөніндегі аға офицер (аға инженер) мынадай міндеттерді орындайды:

радио және радиорелелік байланысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету жөніндегі ұсыныстарды, радиобайланыс схемаларын және радио деректерін әзірлейді. Радиожиіліктерді бөлуді таратады, радиобайланысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты бақылайды, радиорелелік байланыстың жұмысы үшін деректерді әзірлейді. Радиорелелік байланысты радио кедергілерден қорғау жөніндегі іс-шараларды әзірлейді және жүргізеді. Қолданыстағы радио және радиорелелік байланыстың жай-күйіне тұрақты бақылауды жүзеге асырады, оны одан әрі жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлейді. Радиобақылауды жүргізеді және радио тәртібін бұзудың жолын кесу бойынша қолданыстағы шараларды қабылдайды, радиобайланысты радио кедергісінен қорғау және радиобайланысты бүркемелеу жөніндегі іс-шараларға басшылық етеді. Байланыс жоспарын, байланыс бойынша өкімдер мен хабарламаларды әзірлеуге қатысады. Радиобайланысты ұйымдастыру бойынша тәжірибені жинақтайды және таратады. Келіп түскен радиобайланыс құралдарын бөлуге қатысады.

Сымды байланыс және құлақтандыру жүйесі жөніндегі Офицер (бас маман) қызметтік-жауынгерлік қызмет процесінде мынадай міндеттерді орындайды:

Сымды байланысты және құлақтандыру жүйелерін, сымды байланыс схемасын және құлақтандыру жүйелерін ұйымдастыру және қамтамасыз ету жөніндегі ұсыныстарды және байланыс жөніндегі басқа да жұмыс құжаттарын әзірлейді. Байланыс және ақпарат министрлігінің органдарымен, байланыс және телекоммуникация операторымен жалдамалы байланыс арналарын қабылдау тәртібін келіседі, қолданыстағы сымды байланыс пен құлақтандыру жүйесінің жай-күйіне тұрақты бақылауды жүзеге асырады және оларды одан әрі жетілдіру жөніндегі іс-шараларды жүргізеді. Сымды байланыс құралдары мен құлақтандыру жүйесінің жабдықтарын жедел пайдалануды бақылауды жүзеге асырады. Сымды байланысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты бақылайды. Байланыс жоспарын, байланыс бойынша өкімдер мен хабарламаларды әзірлеуге қатысады. Сымды байланыс пен ескертуді ұйымдастыру бойынша тәжірибені жинақтайды және таратады. Келіп түскен байланыс құралдарын бөлуге қатысады.

Байланыс құралдарын жабдықтау және жөндеу жөніндегі Офицер (инженер) қызметтік-жауынгерлік қызмет процесінде мынадай міндеттерді орындайды:

Байланыс тораптарын (пункттерін) және бөлімшелерін техникалық қамтамасыз ету жоспарын әзірлейді, оның орындалуын бақылайды. Байланыс құралдарының, радио\радиорелелік байланыс және құлақтандыру жүйелерінің болуы мен жай-күйінің есебін жүргізеді, өтінімдер жасайды және байланыс және құлақтандыру құралдарын, пайдалану және жөндеу материалдарын алуды, бөлуді және жеткізуді ұйымдастырады. Байланыс құралдары мен құлақтандыру жабдықтарын техникалық пайдалануды, оларға қызмет көрсетуді және жөндеуді ұйымдастырады.

Аумақтық басқару органының байланыс бөлімінің (басқармасының) бастығы байланыс жүйесін неғұрлым ұтымды құруды, басқару пункттері мен оларды пайдалану бағыттары бойынша байланыс күштері мен құралдарын бөлуді айқындау мақсатында байланысты жоспарлауды, басқару пункттері істен шыққан кезде байланысты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды және байланыс тораптары мен пункттерін материалдық және техникалық қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді жүзеге асырады.

Байланысты жоспарлау кезінде бастапқы деректер азаматтық қорғаныс бастығының ТЖМ іс-шараларын жүргізуге және ТЖМ іс-шараларын басқаруды ұйымдастыруға шешімі, күштер мен құралдарды есептеу, жоғары тұрған органның байланыс өкімі, аумақтық басқару органы бастығының байланыс ұйымдастыруға нұсқауы, байланыс күштері мен құралдарының болуы мен жай-күйі болып табылады.

Бастапқы мәліметтер негізінде байланыс бастығы байланыс жоспарын және байланыс бастығының құжаттар жиынтығын әзірлеуді қамтитын байланысты жоспарлауды жүзеге асырады.

Байланыс жоспары байланыстың ұйымдастырылуын анықтайтын негізгі құжат болып табылады және картада орындалған графикалық бөліктен, жедел байланыстар схемасынан және түсіндірме жазбадан, мәтіндік және демонстрациядан тұрады.

Картада жоғары тұрған, өзінің, бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын басқару органдарының байланыс тораптары мен басқару пункттерінің орналасқан жерлері көрсетіледі. Жалпыға ортақ пайдаланылатын байланыс желілерінің және технологиялық байланыс желілерінің негізгі магистральдары, басқару пункттерінің байланыс тораптарын байланыстыру желілері, оларға арналар саны, радиорелелік байланыс желілері, байланыс құралдарының резерві, релелік пункттер, әуеайлақтар және ұшақтар мен тікұшақтарға арналған қону алаңдары көрсетілген.

Жедел байланыс схемасында әр ақпараттық бағыттағы байланыстың саны мен түрі көрсетіледі және олар қандай байланыс құралдарымен қамтамасыз етіледі.

Түсіндірме жазбаның мазмұны байланыс жүйесінің сипаттамасын (оның негізгі көрсеткіштерін), байланыс тораптарының құрамын, олардың міндеттерін және жеке құрамның жауынгерлік есебін, басқару пункттері бойынша байланыс арналарын есептеуді, ведомстволық арналар мен байланыс құралдарын пайдалану тәртібін, байланыс жүйесін, тораптарын, бөлімшелері мен құралымдарын қорғау жөніндегі міндеттер мен іс-шараларды қамтиды.

Байланыс жоспарына байланыс бастығы қол қояды және оны аумақтық басқару органының бастығы немесе ақ әскери бөлімінің командирі бекітеді.

Қалаларда, аудандарда және халық шаруашылығы объектілерінде байланыс Жоспары жеке парақтарда байланысты ұйымдастыру схемалары түрінде жасалуы мүмкін.

Байланыс жоспары негізінде байланыс жөніндегі өкім және байланыс бастығының жұмыс құжаттары әзірленеді. Байланыс өкімі белгілі бір кезеңге

немесе жағдайға арналған байланыс құрылымын ұйымдастыру және құру жөніндегі негізгі жедел құжат болып табылады, ол мәтіндік түсіндірме жазбадан, кестелерден және жедел байланыстар схемасынан тұрады.

Байланыс бойынша өкімде орналасқан жері, басқару пункттерінің байланыс тораптарының дайындық уақыты көрсетіледі. Бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын басқару органдарымен радио -, сымды және радиорелелік байланысты ұйымдастыру және олармен құпия байланысты қамтамасыз ету. Әскери басқару органдарымен және әскери бөлімдермен байланысты ұйымдастыру. Радио және радиорелелік байланысты пайдалану тәртібі мен жұмыс режимі. Байланыс бойынша жаңа деректерді енгізу мерзімдері. Басқару пункттері істен шыққан кезде байланыс жүйесін қорғау және байланысты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар. Фельдъегерлік-почта байланысын қамтамасыз ету тәртібі. Әуеайлақтар мен ұшақтар мен тікұшақтарға арналған қону алаңдарын орналастыру орындары. Байланыс резерві, және релелік желілер. Байланыстың дайын болу және байланыс бойынша хабарламаларды ұсыну мерзімдері.

Байланыс жөніндегі өкімге радио деректердің нұсқасына толықтырулар, құпия байланысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулықтар, жылжымалы байланыс құралдарының жұмыс кестесінен үзінді көшірме, жауапты (лауазымды) тұлғалардың шақыру хаттарының, байланыс тораптарының, пункттері мен станцияларының кестелері, жедел байланысты ұйымдастыру схемасы, Телефон, Спутниктік анықтамалықтар, жедел-кезекші қызметтердің ведомстволық электрондық-пошта мекенжайлары қоса беріледі және басқа құжаттар.

Байланыс жөніндегі өкімге аумақтық басқару органының бастығы (әскери бөлім штабының бастығы) және байланыс бастығы қол қояды.

Байланыс жөніндегі өкімнің көшірмелері ТЖ жою жүктелетін органға, ал байланыс жөніндегі өкімдерден үзінді көшірмелер – бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын бөлімшелерге қажетті жұмыс құжаттарын қоса бере отырып жіберіледі.

Байланыс бастығының байланысы бойынша негізгі жұмыс құжаттары:

1. Жұмыс картасы.
2. Радиобайланыс схемасы, сымды және радиорелелік байланыс схемалары, фельдъегерлік-пошталық байланыс схемасы.
3. Радио деректері, радиорелелік байланыстың жұмысына арналған деректер.
4. Байланыс арналарын бөлу кестесі, Байланыс шақыру тораптарының кестесі және жауапты тұлғалар.
5. Құпия байланыс, негізгі құжаттарды бөлу кестесі (схемасы).
6. Жылжымалы байланыс құралдарының жұмыс кестесі.
7. Байланыс қауіпсіздігін бақылау жоспары, байланыс тораптары мен бөлімшелерін техникалық қамтамасыз ету жоспары.

8. Басқару органы (Бөлімше) қызметкерлерінің Телефон анықтамалығы және ТЖМ жедел-кезекші қызметтерінің ведомстволық электрондық-пошта мекенжайлары.

Сондай-ақ, байланысты ұйымдастыру және қамтамасыз ету үшін қажетті жедел жағдайға сүйене отырып, басқа да құжаттар әзірленуі мүмкін. Жұмыс құжаттарына байланыс бастығы қол қояды.

Байланыс бойынша хабарлама жоғары тұрған органға белгіленген мерзімге ұсынылады. Байланыс туралы хабарламада:

Байланыс және хабарлау жүйесінің жай-күйі мен болуы туралы деректер; Жоғары тұрған органмен, бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын органдармен және бөлімшелермен байланысты жақсарту жөніндегі ұсыныстар; байланыс күштері мен құралдарының жоғалуы, оларды қалпына келтіру жөнінде қабылданған шаралар; қарсыластың байланыс жүйесіне әсері туралы деректер, байланыс жүйесінің қауіпсіздігі мен қорғалуын қамтамасыз ету жөнінде қабылданған шаралар және олардың тиімділігі.

Байланыс бойынша хабарламаны байланыс қызметінің бастығы әзірлейді.

Тарау 3. Өрт және төтенше жағдайлар кезіндегі байланыс

3.1. Жалпы ережелер

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кезде байланыстың негізгі міндеттері Жоғары тұрған басқару органымен орнықты байланысты қамтамасыз ету ақ және ТЖ басқару органдарының жедел топтармен (штабтармен) және құралымдармен байланысының орнықтылығын қамтамасыз ету жедел топтар мен құралымдарды зақымдайтын факторлардың әсер ету қаупі туралы уақтылы хабардар ету төтенше жағдайлар барлаумен байланысты қамтамасыз ету өзара ТЖ аймағында бірлескен жұмыстарды жүргізу кезінде АҚЖМ ведомстволарының басқа министрліктерінің жедел топтары.

ТЖ аймағындағы байланыс радио, радиорелелік және сымды байланыс құралдарын, спутниктік байланыс, ұялы және транкингтік байланыс жүйелерін кешенді қолданумен қамтамасыз етіледі.

Төтенше жағдайлар аймақтарында авариялық-құтқару жұмыстарын және басқа да шұғыл жұмыстарды жүргізу кезінде АҚЖМ саласындағы уәкілетті органның бөлімшелерін басқаруды қамтамасыз етудегі байланыстың негізгі түрі радиобайланыс болып табылады, ол радио желілері мен радио бағыттары бойынша ұйымдастырылады.

ТЖ аймағында байланысты ұйымдастыру ТЖ сипаты мен ауқымына, басқару жүйесінің құрылымына, міндеттер құрамына және АҚЖМ саласындағы уәкілетті орган бөлімшелерінің мүмкіндігіне байланысты.

ТЖ аймағында байланыс жүйесін өрістетуге жедел топтар мен құтқару құрылымдарының келуіне қарай кезең-кезеңімен жүзеге асырылады.

Жедел топтар мен құтқару құрылымдарындағы байланыс қабылданған басқару құрылымына сәйкес өз күштерімен және құралдарымен ұйымдастырылады.

Жүйені өрістетуге және байланысты ұйымдастыруға басшылықты АҚЖМ саласындағы басқару органының жедел тобының басшысы не оның аумақтық басқару органының жедел тобының басшысы жүзеге асырады.

3.2. Төтенше жағдай қаупі бар байланыс.

ТЖ туындау қаупі кезінде ТЖ туындау қаупі аймағы, ТЖ жою үшін қандай күштер мен құралдар тартылуы мүмкін екендігі, басқару құрылымы нақтыланады және осыған сәйкес тұрақты басқаруды қамтамасыз ету үшін қажетті күштер мен байланыс құралдарының есебі жүргізіледі.

Байланыс күштері мен құралдарын дайын күйге келтіру, олардың іс-қимыл жоспарларын нақтылау және ТЖ болжамды ауданына ұсыну жүргізіледі.

Байланыс және телекоммуникация операторының АҚЖМ саласындағы уәкілетті органның басқару органдары мен жедел топтарына олардың өтінімдеріне сәйкес қалааралық байланыс арналарын бөлуді дайындауына бақылау жүзеге асырылады.

ҚР және ортақ телекоммуникация желісі ортақ телекоммуникация желісі (ОТЖ) бірыңғай байланыс желісінің айналма және резервтік арналары мен байланыс желілерін дайындау ұйымдастырылады.

Қажет болған жағдайда ықтимал ТЖ ауданында тікелей байланыс бойынша жағдайды анықтау және оны ұйымдастыру бойынша ұсыныстар әзірлеу үшін жедел байланыс тобы құрылады.

Байланыстың жедел тобына байланыс және телекоммуникация операторының, ұялы байланыс операторларының, АҚ және ТЖ саласындағы аумақтық басқару органының басшылары мен техникалық мамандары және қажет болған жағдайда басқа органдардың, ұйымдар мен компаниялардың өкілдері кіреді.

Байланыс тораптарында жедел-кезекші қызметті күшейту және байланыс желілеріндегі ахуалды бақылау, төтенше жағдайдың салдарынан байланыс желілерінің жұмыс істеуінің тұрақтылығын болжау жүргізіледі.

ТЖ қаупі төнген кезде халықты эвакуациялау керек болған жағдайда байланыс пен хабарлаудың негізгі міндеттері

1. Халықты таратуды және эвакуациялауды бастау туралы өкімді ТЖМ басқару органдарына, эвакуациялық органдарға, кәсіпорындарға, ұйымдарға, мекемелерге, ғылыми және оқу орындарына, пәтер иелері кооперативтеріне (ПИК) және халыққа уақтылы жеткізу.

2. ТЖМ басқару органдарының эвакуациялық органдармен, көлік ұйымдарымен және ішкі істер департаменттерімен (бөлімдерімен) өзара іс-қимылын жүзеге асыру.

Эвакомер-шаралардың орнықты басқарылуын қамтамасыз ету үшін АҚЖМ қалалық басқару пункттерінің тиісті эвакуациялық комиссиялармен және эвакуацияланатын халықтың құрама эвакопункттерімен және қону

станцияларымен (пункттерімен) эвакуациялық комиссиялармен тікелей телефон байланысы ұйымдастырылады.

Эвакомеранияларды жүргізу кезінде байланыс жалпы пайдаланымдағы байланыс желілері, көлік ведомстволары, ішкі істер департаменттері (бөлімдері) және басқа ведомстволардың аумақтық бөлімшелері арқылы қамтамасыз етіледі.

Халықты эвакомераниялар туралы хабардар ету радио және телевизиялық хабар тарату желілері бойынша, сондай-ақ жылжымалы дыбыс күшейткіш қондырғылардың көмегімен, ұялы байланыс операторларының қаражаты бойынша ТЖ аймағындағы ұялы байланыс абоненттеріне ПИК және басқа ұйымдардан хабаршылар SMS жолдау арқылы жүзеге асырылады.

Құрама эвакопункттерде және қону (түсіру) станцияларында эвакуацияланатын халыққа құлақтандыру сигналдарын және басқа да ақпаратты жеткізу дыбыс күшейткіш қондырғылар мен жергілікті радиотрансляциялық тораптардың көмегімен қамтамасыз етіледі.

3.3. Төтенше жағдайлар туындаған кезде және жағдайларда байланыс.

Аумағында ТЖ туындаған ұйымдар мен өнеркәсіптік объектілердің басшылары жедел топтар мен құтқару құралымдары келгенге дейін ТЖ салдарын жою жөніндегі іс-шараларды байланыстыру мен басқаруды өз күштерімен және құралдарымен ұйымдастырады.

АҚ және ТЖ басқару органының жедел тобы ТЖ аймағында байланысты ұйымдастыру үшін жылжымалы басқару пункттері, командалық-штабтық машиналар, аралас радиостанциялар және ретрансляциялық - транкингітік байланыс жүйелері негізінде байланыс торабын (пунктін) ашады.

ТЖ аймағында күштер мен құтқару құралымдарын тиімді басқаруды қамтамасыз ету үшін Біріккен басқару пункті құрылады, байланыс және телекоммуникация операторы оны жалпыға ортақ пайдаланылатын телефон желісіне байланыстыруды жүзеге асырады.

Жедел топ және құтқару құралымдары ТЖ туындаған жерге өздерінің байланыс құралдарымен келеді.

АҚ және ТЖ басқару органының жедел тобының басшысы ҚТ және УҚТ радио желілері мен транкингітік байланыс желілері негізінде құтқару құралымдарының өзара іс-қимылын ұйымдастырады.

ТЖ басқару пункті (ТЖ жоюдың жедел штабы) мен жоғары тұрған басқару органы арасында ҚТ радио желілерінде радиобайланыс, спутниктік байланыс және сымды байланыс арналары ұйымдастырылады.

3.4. Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастырудың ерекшеліктері.

Акваторияларда құтқару жұмыстарын жүргізу және жою кезінде байланысты ұйымдастыру ерекшеліктері.

Теңіз (су) беті радиотолқындардың жоғары сіңіру қабілетіне ие, ол жұмыс жиілігінің жоғарылауымен күшейеді. Сондықтан су астындағы объектілермен байланыс жасау үшін тек ұзын және ультра ұзын радиотолқындар қолданылады.

Теңіз (су) бетінің шағылысу қабілетін атмосфералық толқын бағыттағышы бойынша УҚТ толқын диапазонындағы радиобайланыс ауқымын арттыру үшін пайдалануға болады.

Радиотолқындардың теңізден құрлыққа ауысуы нәтижесінде пайда болатын жағалау сынуы радиотолқындардың таралу бағытын өзгертеді және радиобайланыстың тұрақтылығына әсер етеді.

Таулы аудандарда құтқару жұмыстарын жүргізу және төтенше жағдайларды жою кезінде байланысты ұйымдастыру ерекшеліктері.

Таулы аудандарда байланыстың ұйымдастырылуына жер бедерінің күрт қиылысуы және еңсерілмейтін кедергілердің болуы; жол трассаларының шектелуі және олар бойынша қозғалудың қиындығы; байланыс тораптарын инженерлік жабдықтауды және байланыс желілерін салуды қиындататын тас Топырақтардың басым болуы; тау үйінділерінің, сел ағындарының және тас құлауларының тұрақты қауіптілігі; шатқалдар мен терең аңғарларда улы заттардың ұзақ уақыт тоқырау мүмкіндігі; радиобайланыс УҚТ құралдарының жұмысына тау-кен массивтерінің әрекеттері.

Таулы аудандарда байланысты ұйымдастырудың негізі радиобайланыс болып табылады және радио толқындарының сыну қасиеті бар ҚТ радиобайланысының мәні, сондай-ақ спутниктік жабдықтың қабылдағыш жабдығын орнату орнын дұрыс және оңтайлы таңдауды ескере отырып, спутниктік байланыс жүйесі күрт артады.

ҚТ радиостанцияларының экипаждарын жеткілікті жоғары даярлау, жиіліктерді уақтылы ауыстыру, штаттық Антенналарды дұрыс пайдалану кезінде тәулік бойы тұрақты ҚТ радиобайланыс қамтамасыз етіледі.

Төмен қуатты ҚТ радиостанциясын пайдаланған кезде радиобайланыс диапазоны 10-15 км – ге жетуі мүмкін.түйреуіш антеннада жұмыс істегенде және 100 км-ге дейін. және одан да көп-симметриялы дипольде жұмыс істегенде.

УҚТ байланысын радио құралдарымен ұйымдастыру кезінде келесі ерекшеліктерді ескеру қажет:

1. Радиостанцияны жергілікті жерге орналастыру шарты. Шатқалдардың сыну сипаты, аңғарлардың бағыты, жартасты "айналардың" шағылысу бұрыштары, астыңғы бетінің және өсімдік жамылғысының сипаты зерттеледі. Радиостанцияны орналастыру шарттарын зерттеу антенналардың жұмыс және қосалқы жиіліктерін, түрі мен биіктігін анықтауда үлкен маңызға ие.

2. Сигнал деңгейінің радиостанцияның УҚТ орналастыру орындарындағы астыңғы бетінің электрлік қасиеттеріне тәуелділігі. Ылғал, жақсы өткізгіш бетінде асимметриялық тік вибраторларда жұмыс істеген жөн. Тасты бетінде түйреуіш антеннаны қолдану оның тиімділігін 2-2,5 есе төмендетеді. Құрғақ немесе тасты топырақта қарсы салмақтарды, сондай-ақ радиостанция жиынтығына кіретін бағытталған Антенналарды қолдану керек. Қыста, аязды ауа – райында жедел толқын антеннасы (ЖТА) типті антенналар тиімді жұмыс істейді, ал еріген және дымқыл қарда λ -тәрізді антенна.

Тік беткейлері және күрт бұрмалары бар таулы шатқалдардағы іс-қимылдар кезінде толқындардың беткейлерден бірнеше рет шағылысуы есебінен табиғи толқын бағыттаушы бойынша алыс УҚТ радиобайланысы қамтамасыз етілуі мүмкін. Жұмыс толқынының ұзындығының ұлғаюымен тау кедергілерінің радио толқындарының таралуына және байланыс ауқымының ұлғаюына әсері азаяды.

Жағдайдың жағдайына сүйене отырып, радиостанцияны корреспондентке қарайтын төбелер мен беткейлердің басына орналастырған жөн. Радио және радиорелелік станцияларды орналастыру орнын таңдау кезінде құлау, көшкіндер, сел ағындарының пайда болуы және т.б. мүмкіндігін ескеру қажет.

Сымды байланысты ұйымдастыру кезінде далалық кабель желілерін төсеу және алу жылдамдығының жазық жермен салыстырғанда 1,5-2 есе төмендеуін, желілік құралдардың шығынын ұлғайтуды және байланыс бөлімшелерінің жеке құрамын жергілікті жерге бағдарлауды қиындатуды ескеру қажет.

Шөлді аудандарда құтқару жұмыстарын жүргізу және төтенше жағдайларды жою кезінде байланысты ұйымдастыру ерекшеліктері.

Шөлді аймақтарда байланысты ұйымдастыру кезінде келесі ерекшеліктерді ескеру қажет:

1.Өтуі қиын құмдардың, дымқыл сортаңдардың, тасты Топырақтардың, тәулік ішінде температураның күрт ауытқуының, құм мен шаңның қозғалуымен жиі желдің жылжымалы (далалық) байланыс тораптарын орналастыру кезінде су, отын және құрылыс материалдарының көздерінің болмауы. Шаң түзілімдері аймақтың радиоактивті заттармен неғұрлым күшті және ұзаққа созылуына ықпал етеді, бұл байланыс тораптарын орналастыру мен жабдықтауда қосымша қиындықтар туғызады.

2.Құмды (шанды) дауылдар атмосфераның электростатикалық қасиеттерін өзгертеді, бұл құмның (шаңның) бұлттары (қабаттары) арасында, сондай-ақ олар мен радиостанцияның антенна құрылғылары арасында электростатикалық разрядтардың пайда болуына әкеледі. Зарядталған құм түйіршіктері (шаң түйіршіктері) радиостанцияның антенналарына соғылған кезде электр зарядтары пайда болады, олар қабылдау құрылғыларының шығуында күшті треска түрінде кедергі жасайды, бұл радиобайланыстың бұзылуына әкеледі. Құмды дауылдарда ҚТ радиобайланысының бұзылу ықтималдығы 50% - дан асуы мүмкін, радиобайланыстың УҚТ диапазоны 2 есеге дейін қысқарады, ал спутниктік жабдық арқылы байланыс мүлдем тоқтауы мүмкін. Радио және радиорелелік байланыстың тұрақтылығын арттыру үшін бағытталған Антенналарды, неғұрлым қуатты радиостанцияларды қолдану, антенналық құрылғыларды қорғаныш қаптамалармен жабу немесе Антенналарды сіңіргіш қабілеті төмен оқшаулағыш жабындармен жабу, Антенналарды штабтық шатырларға орнату көзделеді.

3. Шөлді жерлерде кабельдік желілерді салу бағдарлау қиындықтарымен, жеке құрам мен автомобиль техникасының құмдар мен сортаңдар арқылы қозғалу қиындықтарымен ұштасады. Кабельді төсеу кезінде автомобильдерді

пайдаланған кезде құмды топырақта өткізгіштігін арттыру үшін оларды қосымша жабдықтау қажет.

Климаттық жағдайлары қатал аудандарда құтқару жұмыстарын жүргізу және төтенше жағдайларды жою кезінде байланысты ұйымдастыру ерекшеліктері.

Климаттық жағдайлары қатал аудандарда байланысты ұйымдастыру кезінде келесі ерекшеліктерді ескеру қажет:

1. Климаттық. Жиі дауыл құбылыстары, жоғары ылғалдылық, аязға төзімді сулы-батпақты жер және мұздатылған топырақ жылжымалы байланыс тораптарын орналастыру уақытына теріс әсер етеді. Мәңгі мұз және сулы-батпақты жерлерде Антенналарды бекіту операциялары күрделене түседі. Жоғары ылғалдылық пен аязға төзімділік радиостанцияларды жұмысқа дайындау уақытын арттырады (радиостанцияларды жылыту және кептіру қажет). Сымды байланысты ұйымдастырған кезде кабельді жерге немесе оның үстіне төсеу қиындықтарын ескеру қажет (өткізгіштік пен жер бедерінің бағдары төмендейді).

2. Геофизикалық (ионосфералық және геомагниттік) бұзылулар радиобайланысты қамтамасыз етуге айтарлықтай әсер етеді. Ионосфералық және геомагниттік бұзылулар бірнеше сағаттан бірнеше күнге дейін кв радиобайланысының бұзылуына әкелуі мүмкін. Бұл табиғи құбылыстар УҚТ радиобайланысына аз теріс әсер етеді. Радиобайланыстың УҚТ сенімділігін арттыру үшін бағытталған Антенналарды қолдану, релелік және қабылдау пункттерін ұйымдастыру, Антенналарды дауыл құбылыстарынан қорғау жөніндегі шараларды көздеу, бір мезгілде ҚТ және УҚТ диапозондарында байланысты қамтамасыз ету қажет. Күшті магниттік толқулар мен дауылдар кезінде антенна құрылғыларын жерге қосу керек, өйткені индукцияланған статикалық разрядтар радиостанциялардың қабылдау құрылғыларының жұмысын айтарлықтай бұзады.

3.5. Авиацияны қолдану кезінде байланысты ұйымдастыру.

Авиацияны қолдану кезінде байланысты ұйымдастыру ӘҚК байланысы жөніндегі нұсқаулыққа және Азаматтық авиацияның байланыс регламентіне сәйкес жүзеге асырылады.

Ұшу және биіктікке көтерілу кезінде ұшақ (тікұшақ) экипажының ұшу басшысымен байланысы радиожелінің УҚТ бойынша жүзеге асырылады.

Берілген маршрут бойынша ұшу кезінде ұшу басшысымен және диспетчерлік қызметтермен байланыс УҚТ және ҚТ радио желілері бойынша ұйымдастырылады. Радиобайланыстың УҚТ диапазоны ұшақтың (тікұшақтың) ұшу биіктігіне байланысты және 500 км-ге жетеді. ұшу биіктігі 10 000 м.

Ұшақтар (тікұшақтар) экипаждары арасындағы байланыс УҚТ радио желілері бойынша ұйымдастырылады.

Құтқару тікұшақтарымен (ұшақтарымен) байланыс 123,1 мГц жиілікте жүзеге асырылады.

Функционалдық міндеттерді орындау кезінде ұшақ (тікұшақ) мен ТЖ жою жөніндегі жердегі жедел басқару пункті арасындағы өзара іс-қимыл радиожелісінің ҚТ және УҚТ пайдаланылады.

Ұшақтың (тікұшақтың) қонуы мен қонуы кезінде
УҚТ-ұшу жетекшісінің радио желісі.

3.6. Теңіз кемелерін пайдалану және су асты жұмыстарын жүргізу кезінде байланысты ұйымдастыру.

Авариялық Кемелерді іздеу бірыңғай халықаралық жиіліктерде берілетін апат сигналдары бойынша, сондай - ақ авариялық Кемелерді іздеудің Ғаламдық ғарыштық жүйесі (КОСПАС-САРСАТ) бойынша жүзеге асырылады.

Теңіздегі авариялық объект 500 кГц, 2182 кГц, 156,8 МГц – радиотелефон халықаралық жиіліктерінде, сондай-ақ 406 мГц және 121,5 мГц жиіліктерінде ғарыш жүйесі бойынша апат сигналын береді.

құтқару теңіз кемелерінің байланысы: Әскери-теңіз базасының штабымен (теңіз портымен) осы өңірде қолданылып жүрген байланыс ұйымдарындағы басшылық құжаттарға сәйкес, апаттың халықаралық жиілігінде 500 кГц, кейіннен жағалаудағы радио орталықтардың нұсқауы бойынша жұмыс жиіліктеріне көшумен; апаттық-құтқару кемелері арасында бірлескен құтқару жұмыстарын іздеу және жүргізу кезінде ұйымдастырылады. кейін ҚТ және УҚТ диапазонының жұмыс жиіліктеріне ауыса отырып, апаттың халықаралық жиіліктерінде болады.

Іздеу-құтқару жұмыстарына қатысатын теңіз кемелері мен жағалау радиостанциялары байланыс үшін 3023 және 5680 кГц халықаралық авиациялық апат жиіліктерін пайдалана алады.

Радиода келіссөздер Халықаралық радио алмасу ережелері бойынша ашық тәсілмен жүзеге асырылады.

Авариялық кеме бойынша радиодеректерді (шақыру белгісі, жұмыс жиіліктері және т.б.) құтқару кемелеріне теңіз порттарының (Әскери-теңіз базаларының) жағалаудағы радио орталықтары береді.

Құтқару тікұшақтарымен (ұшақтарымен) байланыс 123,1 мГц жиілікте жүзеге асырылады.

Құтқару кемелерінің теңіз порттарының диспетчерлік пункттерімен, Әскери-теңіз базаларымен, Шекара әскерлерінің теңіз бөлімдерімен байланысы белгіленген байланыс регламенттері бойынша өздерінің байланыс тораптары арқылы ұйымдастырылады.

Теңіз кемелерін қолдану кезінде байланысты ұйымдастыру АҚМЖ саласындағы аумақтық басқару органы, командалық пункттер, басқару бекеттері, іздестіру-құтқару операциясына қатысатын ұйымдар, бөлімшелер мен күштер арасындағы үздіксіз, сенімді байланысты қамтамасыз ету мақсатында министрліктердің, ведомстволардың және теңіздегі ұйымның авариялық-құтқару қызметтерінің өзара іс-қимыл жоспарларына сәйкес жүзеге асырылады.

Су асты жұмыстарын жүргізу кезінде байланысты су асты құтқару жұмыстарын орындайтын авариялық-құтқару қызметтері ұйымдастырады.

Жұмыс басшысын су астында жұмыс істейтін құтқарушылармен байланыстыру үшін телефон және гидроакустикалық байланыс пайдаланылады.

3.7. Метрополитендер мен жерасты объектілерінде байланысты ұйымдастыру

Метрополитендерде (жерасты объектілерінде) ТЖ пайда болуының бастапқы кезеңінде байланысты ұйымдастыруды дабыл және байланыс қызметінің бастығы жүзеге асырады, ол ТЖ орнында уақытша байланыс пунктін немесе екі пунктті – ТЖ екі жақтан жойылған кезде дереу ұйымдастырады. Әрбір байланыс пунктіне мегафонмен кезекші байланысшы тағайындалады. Пункттерде жолаушылардың ақпарат мәтіндерін жазу және оларды байланыс торабына беру ұйымдастырылады. Метрополитен бойынша кезекшінің талабы бойынша сигнал беру және байланыс қызметінің бастығы көше дауыс зорайтқыштарын қосуды қамтамасыз етеді.

ТЖ аймағына келген қаланың ЖСҚ жедел тобы ТЖ жою жөніндегі жедел штабтан авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнының командалық пунктіне дейін сымды байланыс ұйымдастырады. ТЖ аймағында құтқарушылар арасындағы өзара іс-қимылды ұйымдастыру үшін жеке радиобайланыс құралдары пайдаланылады.

Жедел штабтың қаланың, облыстың ТЖ басқарудың аумақтық органымен байланысы жалпыға ортақ пайдаланылатын байланыс желілері бойынша және сымды, радио және транкингік байланыстың ведомстволық желілері бойынша ұйымдастырылады.

3.8. ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдарының шеруін өз күшімен жасау кезіндегі байланыс.

Маршты жасау шарттарына байланысты байланыстың негізгі міндеттері қозғалыстың басталуы туралы бөлімшелер мен командалардың құрылымдарына уақтылы жеткізу; қайта орналастыру барысында және демалыс орындарында жорық тәртібінің элементтерін үздіксіз басқару; қайта орналастыру маршрутының жай-күйі туралы деректерді уақтылы алу; хабарлау сигналдарын қабылдау және оларды бөлімшелер мен құралымдарға дереу жеткізу болып табылады.

Шеру кезінде байланысты ұйымдастыру жөніндегі міндеттерді орындау радио, радиорелелік және сымды байланыс құралдарын кешенді қолданумен қамтамасыз етіледі.

ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдары шеру жасаған кезде қозғалатын құрылымдар арасындағы өзара іс-қимылдың УҚТ радиожелісін және АҚ және ТЖ саласындағы уәкілетті органның басқару органымен радиожелінің ҚТ-ға байланыс бағытын ұйымдастырады.

АҚЖМ саласындағы уәкілетті органның басқару органымен байланысу үшін колонналардың қозғалыс маршрутындағы сөйлесу телефон пункттері пайдаланылуы мүмкін.

Қажет болған жағдайда, марштың маршруттарында АҚЖМ саласындағы уәкілетті органның тиісті басқару пунктімен радио және сымды байланыс ұйымдастырылатын қосалқы басқару пункттері; радиобайланыс - қозғалатын бөлімшелермен және құралымдармен орналастырылады.

Шеру кезінде желінің бағынысты радиостанциялары кезекші қабылдау режимінде жұмысты дереу беруге ашуға дайындықта жұмыс істейді. Марштың жолағында қажет болған жағдайда КШМ немесе басқа байланыс құралдары пайдаланылуы мүмкін ретрансляциялық (қабылдау) пункттері белгіленеді, сондай-ақ марштың жасалу барысын бақылауды жүзеге асыратын тікұшақтармен байланыс ұйымдастырылады.

3.9. ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдарын теміржол, әуе, теңіз және өзен көлігімен тасымалдау кезіндегі байланыс.

ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдарын темір жол, әуе, теңіз және өзен көлігімен тасымалдау кезінде Байланыс ҚР ТЖМ мен тиісті көлік ведомстволарының байланыс күштері мен құралдарының өзара іс-қимылы жөніндегі ережелерге (жоспарларға) сәйкес ұйымдастырылады.

ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құралымдарын тиісті көлік түрлеріне тиеу кезеңіндегі байланыс бастапқы өңірде орналастырылатын басқару пунктінен ұйымдастырылады. Ол үшін теміржол байланыс тораптарының, теңіз порттарының, әуеайлақтардың сымды байланыс желілері мен арналары, сондай-ақ ҚР ТЖМ тиісті құралымдарының УҚТ радиобайланыс құралдары пайдаланылады.

Теміржол эшелонының ішіндегі байланыс және құлақтандыру (басқару) сигналдарын беру эшелон бастығының сымды желілері және радио желісінің УҚТ бойынша жүзеге асырылады.

Эшелон бастығының АҚЖМ саласындағы уәкілетті органның тиісті басқару пунктімен байланысы теміржол көлігінің байланыс желілері бойынша ұйымдастырылады.

Теңіз және өзен көлігімен ҚР ТЖМ тиісті бөлімшелері мен құрылымдары жанынан басқару және құлақтандыру сигналдарын беру үшін кемелердің радиостанциялары мен сигнал беру құралдары пайдаланылады. Эшелон бастығы теңіз және (өзен) көлігінің байланыс желілері бойынша АҚ және ТЖ саласындағы уәкілетті органның тиісті басқару пунктімен байланыс орнатады.

ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құралымдарын әуе көлігімен тасымалдау кезінде басқарма авиацияның байланыс желілері бойынша жүзеге асырылады. АҚЖМ саласындағы уәкілетті органның басқару пунктімен байланыс авиацияның тиісті командалық пункті арқылы жүзеге асырылады.

ҚР ТЖМ бөлімшелері мен құрылымдарын түсіру кезінде басқаруды ұйымдастыру үшін теміржол станциясының, теңіз және өзен порттарының, әуеайлақтардың сымды байланыс желілері, сондай-ақ ҚР ТЖМ құрылымдарының УҚТ радиобайланыс құралдары пайдаланылады.

Тарау 4. АҚМЖ деңгейінде байланысты ұйымдастыру

4.1. Жалпы ережелер.

АҚМЖ республикалық, жергілікті деңгейде байланыс қалалық стационарлық басқару пункттерінде, сондай-ақ жылжымалы басқару пункттерінде ұйымдастырылады.

Байланысты ұйымдастыру үшін сымды байланыс, радио және радиорелелік байланыс, спутниктік байланыс, Транкинг және ұялы байланыс қолданылады.

АҚМЖ республикалық деңгейінде Байланыс ҚР ТЖМ "Дағдарысты басқару орталығы" ММ базасында ұйымдастырылады.

ҚР ТЖМ "Дағдарысты басқару орталығы" ММ байланыс түрлерімен қамтамасыз етеді:

ҚР Азаматтық қорғаныс бастығының басқару пунктімен ашылған жабық телефон; Қорғанысмині, ІІМ, ҰҚК, ҰҚК және басқа да мемлекеттік органдармен ашылған жабық телефон; облыстар мен қалалардың ТЖД басқару пункттерімен және ТЖ жоюдың жедел тобымен ашық ашық, спутниктік, радио және басқа да байланыс түрлері.

Жоғарыда көрсетілген қағидат бойынша СҚО (БДҚ) базасында және облыстар мен қалалардың АҚМЖ аумақтық басқару органдарының тиісті басқармаларында немесе жылжымалы байланыс пункттерінде, МО әскери бөлімдерінде жұмыс істейтін жергілікті деңгейдегі АҚМЖ басқармаларының төмен тұрған пункттері ұйымдастырылады және байланыспен қамтамасыз етіледі.

4.2. АҚМЖ буындарын жоғары дайындық режимдеріне ауыстыру кезіндегі байланыс

АҚМЖ буындарын жоғары дайындық режимдеріне ауыстыру кезінде байланыс күнделікті жұмыс істеудің қолданыстағы байланысы бойынша ұйымдастырылады. Бұл ретте қосымша мынадай іс-шаралар өткізіледі:

- * АҚМЖ байланыс қызметінің жұмыс істеуіне және құлақтандыруды қамтамасыз етуге тікелей басшылық жасау жұмыс органынан тиісті Төтенше жағдайлар жөніндегі комиссияларға ауысады.

- * қажет болған жағдайда апат аймағында тікелей байланыс жағдайын анықтау және байланысты ұйымдастыру бойынша ұсыныстар әзірлеу үшін жедел топтар құрылады.

- * кезекші-диспетчерлік қызметтер және байланыс желілерінің жай-күйін бақылау күшейтіледі.

- * ТЖ әсерінен байланыс желілеріндегі жағдайды болжау жүзеге асырылады.

- * байланыс күштері мен құралдары дайын күйіне келтіріледі, қажет болған жағдайда болжамды ТЖ өңіріне оларды ұсынуға арналған іс-қимыл жоспарлары нақтыланады.

*АҚМЖ басқару органдарына олардың өтінімдеріне сәйкес қалааралық байланыс арналарын бөлуге дайындықты бақылау жүзеге асырылады.

* ҚР Бірыңғай байланыс желісінің айналма және резервтік арналары мен байланыс желілері қолдануға дайындалуда.

ТЖМ буындарын төтенше жағдай режиміне ауыстыру кезінде байланыс келесі операцияларды қосымша жүргізе отырып, қолданыстағы байланыс схемасы бойынша ұйымдастырылады:

* ҚР ТЖМ өтінімдеріне сәйкес қосымша бөлінген қалааралық байланыс арналары іске қосылады.

* ТЖ жоюға басшылықты жүзеге асыратын басқару органдары байланыс құралдарымен және арналарымен басым тәртіппен қамтамасыз етіледі.

* ТЖ жою кезінде ведомстволық арналар мен байланыс құралдарын пайдалану ұйымдастырылады.

* ТЖ саласындағы байланыс құралымдарын қорғау ұйымдастырылады.

* ТЖ туындайтын аудандарға оны жоюға қатысу үшін резервтік күштер мен байланыс құралдары ұсынылады.

* бейбіт және соғыс уақытында ТЖ әсер ету жағдайында байланыс құралдары, желілері, арналары мен хабар тарату желілерінің тұрақты жұмысын қамтамасыз ету.

4.3. ҚР ТЖМ өртке қарсы қызметіндегі байланыс

Өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметінің байланыс жүйесін (бұдан әрі-ӨСЖАҚЖ) өртке қарсы қызмет органы гарнизонының бастығы ұйымдастырады. Оның құрамына өртке қарсы гарнизонда (бұдан әрі - Гарнизон) байланыс функцияларын жүзеге асыруға арналған бөлімшелер мен мобильді құралдар кіреді.

Байланыстың жай-күйі, оны пайдалану және гарнизонның байланыс құралдарына техникалық қызмет көрсету үшін тікелей басшылықты өрт сөндіру және авариялық – құтқару жұмыстары қызметінің байланыс басқармасының бастығы (бұдан әрі-байланыс бастығы) жүзеге асырады, ол өртке қарсы қызмет гарнизоны бастығының бұйрығы негізінде, жергілікті өрт күзеті гарнизонда (бұдан әрі - жергілікті гарнизон) - ӨСЖАҚЖ бөлімшесінің тиісті басшысының бұйрығымен тағайындалады.

Байланыс құралдары жылжымалы және стационарлық объектілер мен байланыс құрылыстарының негізгі элементтері болып табылады.

Жылжымалы байланыс объектілеріне көлік құралдарына орнатылған байланыс құралдары жатады.

Стационарлық байланыс объектілеріне стационарлық байланыс тораптары, күшейту және релелік пункттер жатады.

Байланыс құрылыстарына стационарлық антенна-діңгек және фидерлік құрылғылар, тұрақты кабельдік және әуе байланыс желілері жатады.

Стационарлық байланыс торабы-белгілі бір тәртіппен біріктірілген және бөлімшелердің күнделікті қызметін басқаруды және басқа да міндеттерді

шешуді қамтамасыз етуге арналған байланыс құралдарының, байланыс желілері мен арналарының кешені.

Стационарлық байланыс объектілерінің құрамына техникалық жүйелер мен электрмен жабдықтау жүйелері кіруі мүмкін.

Стационарлық байланыс объектілерінің техникалық жүйелеріне ауамен жабдықтау, жылумен жабдықтау және жылыту жүйелері, техникалық құрылғыларды қашықтықтан және автоматты басқару және бақылау жүйелері жатады.

Стационарлық байланыс объектілерін электрмен жабдықтау жүйелеріне мыналар жатады: трансформаторлық қосалқы станциялар, резервтік электрмен жабдықтау қондырғылары, кабельдік электр желісі, тарату құрылғылары, жарықтандыру жүйелері, жерге тұйықтау контурлары.

Жылжымалы байланыс торабы өрттерді сөндіру және олармен байланысты бірінші кезектегі авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде бөлімшелерді жедел басқаруды ұйымдастыруға, өртті сөндіру басшысына (бұдан әрі - ӨҮК) ақпараттық қолдауды және жоғары тұрған басқару органдарымен өзара іс-қимылды қамтамасыз етуге арналған.

Гарнизонның стационарлық және жылжымалы байланыс тораптары (пункттері) :

1. Күштер мен құралдарды жедел басқару орталығы, Өрт байланысының орталық пункті (бұдан әрі-ӨБОП).

2. Отрядтың байланыс пункті (бұдан әрі-ОБП).

3. Бөлімнің байланыс пункті (бұдан әрі-ББП).

4. Жылжымалы байланыс торабы (бұдан әрі-ЖБТ).

Гарнизондағы байланыс өз мақсатына сәйкес байланыс құралдарымен жабдықталған стационарлық және жылжымалы байланыс тораптарының (пункттерінің) тармақталған желісін құру арқылы сымды және радиобайланыс желілері негізінде құрылады.

ӨСЖАҚЖ байланыс қызметінің негізгі міндеттері өрттердің алдын алу кезінде күштер мен құралдарды басқаруды ұйымдастыру; өрттерді сөндіру және авариялық құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды жүргізу болып табылады.

Гарнизонның байланыс қызметіне:

1. Басқару қажеттіліктері үшін олардың жеткіліктілігін бағалау мақсатында гарнизонда және жергілікті гарнизондарға бағынысты барлық құралдардың, байланыс және ақпараттандыру жүйелерінің болуы мен жай-күйін есепке алу және талдау жүргізу, техникалық қамтамасыз ету мен пайдалануды бақылау.

2. Аумақтық және жергілікті гарнизондарда қажетті түсіндірме жазбалармен сымды және радиобайланысты ұйымдастыру схемасын әзірлеу.

3. Ағымдағы жағдайды, желілер мен жүйелердің жаңа құрылысының таяудағы перспективаларын, Астана, Алматы қалаларының, облыс орталықтарының байланыс ресурстары мен қызметтерін дамытуды, гарнизондағы және жергілікті гарнизондардағы жеке байланыс жүйесін одан әрі жетілдіру бойынша жоспарлауды ескере отырып.

4. Гарнизондағы жаңа байланыс жүйелері мен құрылыстарын жобалау және салу үшін бастапқы деректерді әзірлеу және жүргізу.

5. Жоғары тұрған органға байланыс құралдарының жұмысы туралы есептер және осы құралдардың тиістілік табельдерін басқару органдары мен ӨСЖАҚЖ бөлімшелері үшін өзгерту жөнінде ұсыныстар беру.

6. Жергілікті гарнизондардан байланыс құралдарына, техникалық қамтамасыз етуге және пайдалану-шығыс материалдарына және жоғары тұрған өртке қарсы қызмет органына байланыс құралдары мен пайдалану-шығыс материалдарын сатып алуға ұсыныстар үшін өтінімдер жинау.

7. Жергілікті гарнизондардың Байланыс қызметтеріне байланыс ұйымдастыруға, техниканы пайдалануға, бөлімшелердің өзара іс-қимылын қамтамасыз етуге, жеке құрамды байланыс құралдарын білікті пайдалануға арнайы даярлауға көмек көрсету.

8. ҚР субъектілерінің атқарушы билік органдарымен, жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен және байланыс желілері мен арналарын жалға беретін әртүрлі тиесіліктегі байланыс кәсіпорындарымен осы кәсіпорындардың қызмет көрсетілетін кабельдік желілердегі авариялар мен ақауларды тезірек жою және олардың ақылы байланыс қызметтерін сапасыз ұсынуы кезінде талаптарды қанағаттандыру мақсатында өзара іс-қимыл жасау.

9. Гарнизондарда басқарушы және барлық жеке құрамды пайдаланудағы және қызметке кіретін байланыс және ақпараттандыру құралдарын білікті пайдалануға арнайы даярлау мен оқытуды өткізуге жоспарлау және белсенді қатысу.

10. Отрядтың байланыс пунктінде (бұдан әрі - ОБП) және бөлімнің байланыс пунктінде (бұдан әрі - ББП) басқару мен өзара іс-қимыл байланысын ұйымдастыруға және қамтамасыз етуге қатысты бөлігінде ҚУҚБ және өртке қарсы қызметтің жарғысында көзделген регламенттік құжаттаманы әзірлеуге қатысу және осы құжаттардың тиісті бөлімдерін уақтылы түзетеді.

11. Пайдаланудағы және резервтегі (сақтаудағы) ӨСЖАҚЖ бөлімшелеріндегі байланыс және сигнализация құралдарының және олардың сапалық жай-күйінің белгіленген тәртіппен есебін жүргізу.

12. Байланыс және ақпараттандыру аппаратурасын пайдалануды ұйымдастыру, қамтамасыз ету, жарамдылығын және қолдануға тұрақты дайындығын сақтау мақсатында техникалық қызмет көрсету.

13. Байланыс құралдарының істен шығуы мен зақымдануын жоюға, жоспарлы және жоспардан тыс жөндеу жүргізуге тікелей қатысу, байланыс аппаратурасының, оның ішінде өрт болған жерлерде жауынгерлік жұмыс кезінде туындайтын бөлімшелердің ақауларының себептерін есепке алу мен талдауды жүргізу.

Аумақтық ӨСЖАҚЖ байланыс бастығы 2.4-тармаққа сәйкес күнделікті қызмет кезеңінде және ерекше кезеңге құжаттар тізбесін пысықтайды. осы нұсқау.

Байланыс бастығы (штаттан тыс байланыс қызметі) АҚЖМ саласындағы аумақтық басқару органының байланыс бастығына, ал байланыс қызметі

бойынша ӨСЖАҚЖ бастығына бағынады және байланысты ұйымдастыруға, күтіп-ұстауға және сақтауға, техникалық құралдар мен байланыс құралдарын пайдалануға тұрақты дайындығына, оларды дамытуға, жетілдіруге, пайдалануға, есептерді, өтінімдерді уақтылы ұсынуға жауапты болады өз гарнизонындағы байланыс құралдары және пайдалану-шығын материалдары.

Гарнизонның байланыс бастығына жүктеледі:

ӨСЖАҚЖ бөлімшелері, халық шаруашылығының маңызды объектілері мен тіршілікті қамтамасыз ету қызметтері арасындағы байланысты ұйымдастыру. Байланыс құралдарын пайдалану жоспарын уақтылы әзірлеуді қамтамасыз ету, байланыс құралдарын ұстауға және пайдалануға ақшалай қаражатқа қажеттілікті анықтау және олардың орындалуын бақылау. ӨСЖАҚЖ техникалық байланыс құралдарының жай-күйін білу, олардың есебін жүргізуді және бөлімшелер бойынша бөлуді ұйымдастыру. Байланыс қызметінің жұмысын талдау, байланыс жүйесін жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Гарнизонның жеке құрамын арнайы даярлауды, жаттығуды ұйымдастыру және байланыс құралдарында және оларға техникалық қызмет көрсетуде өз бетінше жұмыс істеуге рұқсат беру. Жарнамалық жұмысты ұйымдастыру және бақылау. Техникалық қызмет бөлімдерінің жұмысын ұйымдастыру және бақылау (байланыс құралдарын жөндеу бойынша), өлшеу құралдарын метрологиялық қамтамасыз ету, байланыс құралдарын санаттау және есептен шығару мәселелері. Байланыс құралдарын пайдалану және пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелері мен шараларын сақтау жөніндегі іс-шараларды қамтамасыз ету. Есептерді, байланыс құралдарына және пайдалану-шығыс материалдарына өтінімдерді жинақтау және жабдықтау органдарына жіберу, оларды пайдаланудың дұрыстығы мен уақтылығын бақылау. Байланыс құралдарын пайдалану мен техникалық қызмет көрсетудің озық тәжірибесін зерделеу, жинақтау және тарату. Гарнизон бөлімшелері үшін жедел байланыс және радио деректерін ұйымдастыру схемаларын әзірлеу және АҚЖМ саласындағы аумақтық басқару органының байланыс бастығымен келісу. АҚЖМ басқармасы аумақтық органының бастығы гарнизонның жауынгерлік бекеттері мен байланыс бөлімшелерінің жеке құрамы, жауапты тұлғалары үшін үлгілік міндеттерді әзірлейді және бекітеді. Гарнизонның жеке құрамын қызметтік келіссөздер жүргізу және байланыс құралдарын пайдалану қағидаларына оқыту бойынша іс-шаралар өткізу. Байланыс құралдарының дұрыс сақталуын бақылауды жүзеге асыру.

Өрттегі байланыс өрт сөндіру күштерін басқаруға, өзара әрекеттесуді қамтамасыз етуге және жауынгерлік бөлімшелер арасында ақпарат алмасуға арналған.

Өрттегі байланыс 3 түрмен қамтамасыз етіледі:

1. Күштерді басқару.
2. Олардың өзара әрекеттесуін қамтамасыз ету.
3. Ақпарат алмасу.

Өрттегі күштерді басқару үшін өртті сөндіру басшысы ӨСБ мен жедел штаб, Тыл бастығы, жауынгерлік учаскелердің бастықтары және қажет болған

жағдайда өрт сөндіру автомобильдерімен байланыс орнатылады. Өрттегі байланыс өртке қарсы қызмет бөлімшелерінің жұмысын басқаруды және олардан өрттегі жағдай туралы мәліметтер алуды қамтамасыз етеді.

Басқаруды қамтамасыз ету үшін байланыс және жарықтандыру автомобильдерінің радиостанциялары мен дауыс зорайтқыш қондырғылары, сондай-ақ киілетін ра-диостанциялар, далалық телефон аппараттары мен коммутаторлар, АТС, радиотелефондар, сөйлесу құрылғылары, электромегафондар пайдаланылады.

Өртте жұмыс істейтін жауынгерлік учаскелер (бөлімшелер) арасындағы өзара іс-қимыл үшін жауынгерлік учаскелер (бөлімшелер) бастықтары арасында байланыс орнатылады. Бұл ретте киілетін радиостанциялар, далалық телефон аппараттары, сөйлесу құрылғылары және электромегафондар пайдаланылады.

4.4. Қазақстан Республикасы ТЖМ жедел-құтқару құралымдарындағы байланыс

ҚР ТЖМ жедел-құтқару құрылымдарындағы байланыстың негізгі міндеттері:

1. Жоғары тұрған басқару органдарымен және құтқарушылардың бағынысты топтарымен (отрядтарымен) тұрақты байланысты қамтамасыз ету.

2. Құтқарушылардың бөлімшелерін ТЖ қаупі туралы уақтылы хабардар ету.

3. ТЖ аймағында іздестіру-құтқару жұмыстарын бірлесіп жүргізу кезінде өзара іс-қимыл жасайтын қызметтер мен отрядтардың байланысын қамтамасыз ету.

Жедел-құтқару құралымдарында байланыс қабылданған басқару құрылымына сәйкес өз күштерімен және құралдарымен өрістетіледі.

Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу және ТЖ жою кезіндегі байланыстың негізгі түрі радиобайланыс болып табылады.

ТЖ аймағында байланыс құрылымдарын жалпы үйлестіруді басқару органының жедел тобы (ТЖМ, ТЖД) жүзеге асырады.

Радиостанцияларды орналастыру орнын таңдау, желіні орнату және бағыттау, байланыс үшін жұмыс және қосалқы жиіліктерді таңдау, тәулік уақыты мен ауа-райы жағдайлары, ТЖ жою ауданының рельефі байланысты ұйымдастыру кезінде ескеру қажет байланыс сапасына әсер етеді.

Радио желіде жұмыс істеген кезде бас радиостанциямен байланыс орнатудағы басымдық апат сигналдарын, бақытсыздық туралы хабарламаларды, қауіп туралы ескертулерді беретін абоненттерге беріледі.

ТЖ ауданындағы байланыс радиобайланыс регламенті негізінде ұйымдастырылады, оны қалыптасқан жағдайға байланысты авариялық-құтқару жұмыстарының басшысы ғана өзгертуге құқылы.

ТЖМ-нің басқа құрылымымен байланыс ТЖ аймақтарына өздерінің байланыс құралдарымен келетін құрылымдардың өкілдері арқылы қамтамасыз етіледі.

Құтқару жұмыстары барысында байланысты қамтамасыз ету үшін қалалық және Объектілік байланыс желілерінің сақталған кабельдік желілері пайдаланылады, ол үшін байланыс желілерінің жай-күйіне барлау жүргізіледі, оларды пайдалану мүмкіндіктері айқындалады, оларды ішінара қалпына келтіру ұйымдастырылады, далалық кабельдік желілер салынады.

Құтқару жұмыстарына басшылық жасау үшін зақымдану ошақтарында жылжымалы басқару пункттері орналастырылады. Жылжымалы басқару пункттерінен: ТЖМ жедел тобымен, АҚЖМ басқару органымен, барлау құрылымдарымен радиобайланыс ұйымдастырылады.

Зақымданулардағы тұрақты радиобайланысты ұйымдастыру үшін радиожиіліктерді таңдауға ерекше назар аударылады, өйткені шектеулі учаскелерде құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде бірдей типтегі радиостанциялармен жабдықталған көптеген құтқару құрылымдары жұмыс істейді.

Жылжымалы басқару пунктінен сымды байланыс құралдары болған кезде сымды байланыс ұйымдастырылады.

4.5. АҚ әскери бөлімдерінде байланысты ұйымдастыру

Байланыс әскерлерді басқарудың негізгі құралы болып табылады. Байланыс командирдің шешіміне, штаб бастығының нұсқауларына, АҚ және ТЖ саласындағы басқару органының байланыс өкімдеріне сәйкес ұйымдастырылады.

Байланыстың ұйымдастырылуы мен жай-күйі үшін жауапкершілік штаб бастығына жүктеледі. Байланыстың тікелей ұйымдастырушысы-байланыс бастығы (полк, батальон). Байланыс бастығы байланыстың уақтылы ұйымдастырылуына және тұрақты жұмысына жауап береді.

Командир мен штаб (полк, батальон) бастығы кез келген жағдай жағдайында өзімен бірге штабпен, басқа аға Бастықпен, бағынысты командирлермен, бөлімдермен (бөлімшелермен) және құрамалармен, жоғары тұрған штабпен (АҚ және ТЖ саласындағы аумақтық басқару органымен) тұрақты байланыста болуға мүмкіндік беретін байланыс құралдарының болуын көздейді байланыс құралдарын пайдалана отырып келіссөздер жүргізу.

Командирдің, штаб бастығының және қызмет бастықтарының байланыс құралдарынан бөлінуіне жол берілмейді.

Бөлімдер мен бөлімшелерді басқаруды қамтамасыз ету үшін (полкте, батальонда) басқару пункттерінің байланыс тораптары, басқару пункттері арасындағы байланыс желілері (арналары), басқару пункттерінің байланыс тораптарын тоқтату байланысының тірек желісіне байланыстыру желілері, сондай-ақ байланыс күштері мен құралдарының резерві кіретін байланыс жүйесі құрылады.

Басқару пункттерінің байланыс тораптары байланыс жүйесінің негізі болып табылады. Полкке командалық пункттің байланыс торабы және артқы басқару пунктінің байланыс торабы, батальонда (оның ішінде дербес ротада

немесе жиынтық ротада) - командалық-бақылау пунктiнiң байланыс торабы орналастырылады.

Байланыс торабын басқаруды торап бастығы жеке өзі және өзінің кезекші көмекшісі арқылы жүзеге асырады.

Байланыс торабының бастығы (рота, взвод командирі) байланыс қызметінің бастығына бағынады.

Байланыс торабының бастығы (рота, взвод командирі) байланыс торабының барлық жеке құрамы үшін тікелей бастық болып табылады және байланыс торабының тұрақты жауынгерлік және жұмылдыру дайындығы мен тұрақты жұмысына, байланыс торабы арқылы өтетін ақпараттың барлық түрлерін уақтылы беруге, қабылдауға, өңдеуге және жеткізуге, сондай-ақ торапта жедел-техникалық қызметті ұйымдастыруға жауапты, байланыс торабын күзету және қорғау және оны техникалық қамтамасыз ету.

Байланыс торабының бастығы (рота, взвод командирі) қызметтік-жауынгерлік қызмет процесінде:

байланыс торабының жеке құрамымен жауынгерлік және техникалық даярлықты жоспарлау және өткізу;

байланыс бойынша жедел жағдай мен жағдайды қадағалау;

байланыс торабын өрістетуге және бүктеуге басшылық жасау, байланыс торабының жұмысына және тұрақты байланыстың сақталуына қатаң бақылауды жүзеге асыру;

байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар өткізу;

ақпараттың барлық түрлерінің уақтылы өтуін қамтамасыз ету;

байланыс құралдарын пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралар және олардың дұрыс пайдаланылуын бақылауды жүзеге асырады;

байланыс торабының техникалық және материалдық қамтамасыз етілуіне басшылық жасайды және жеке құрамның қауіпсіздік техникасы талаптарын орындауын қамтамасыз етеді;

байланыс торабын күзетуді, қорғауды және қорғауды ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралар.

Байланыс торабы бастығының кезекші көмекшісі байланыс торабының бастығына (рота, взвод командиріне) бағынады. Байланыс торабы бастығының кезекші көмекшісіне тораптың (жауынгерлік бекеттің) кезекші ауысымының барлық жеке құрамы бағынады. Байланыс торабы бастығының кезекші көмекшісі тұрақты байланысты уақтылы орнатуға және қолдауға, ақпараттың уақтылы өтуіне, кезекші ауысымның жеке құрамының кезекшілікті нақты атқаруына, байланыс тәртібін және байланыс құралдарының белгіленген жұмыс режимін сақтауға, байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету және байланыс торабын (жауынгерлік бекетті) қорғау жөніндегі іс-шараларды орындауға жауап береді.

Байланыс торабы бастығының кезекші көмекшісі қызметтік-жауынгерлік қызмет процесінде мынадай міндеттерді орындайды:

байланыс бойынша жедел жағдайды және жағдайды білу;

жоғары тұрған, бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын басқару органдарымен байланысты ұйымдастыру схемасын және олармен байланыстың жай-күйін білу;

байланысты бұзудың және оны уақтылы жоюдың себептерін анықтау, оларды жою жөнінде батыл шаралар қабылдау, бұл туралы байланыс торабының бастығына баяндау;

кезекші ауысым адамдарының ақпаратты беру (қабылдау) және оның байланыс торабында өтуінің бақылау мерзімдерін сақтау жөніндегі, орталықтандырылған жауынгерлік басқару (ОЖБ) сигналдарының және аса маңызды телеграфтық ақпараттың өтуіне ерекше назар аудара отырып, телефонмен сөйлесулерді қамтамасыз ету жөніндегі, сондай-ақ кезектен тыс және бірінші кезектегі телефонмен сөйлесулерді қамтамасыз ету жөніндегі іс-қимылдарын белгіленген кезеңділікпен басқаруға және бақылауға;

негізгі бағыттағы байланыс бұзылған жағдайда байланыстың айналма бағыттары бойынша телеграф және телефон ақпаратымен алмасуды қамтамасыз ету;

үлкен жедел алмасу күтілетін байланыс бағыттарында жауынгерлік бекеттің кезекші есебінің құрамын күшейтуге өкімдер беру;

байланыс торабының бастығына (рота, взвод командиріне) аса маңызды телеграф ақпаратының өтуін кідіртудің, кезектен тыс және бірінші кезектегі телефон келіссөздерін қамтамасыз етудің барлық жағдайлары туралы баяндау;

қолданыстағы байланыстың жай-күйін, резервтік арналарды (желілерді), байланыс аппаратурасын (құралдарын) және электрмен қоректендірудің резервтік көздерін қолдануға әзірлікті қамтамасыз етуді ұдайы қадағалау;

байланыстың ықтимал бұзылуының (сапасының нашарлауының) себептерін анықтау және оларды жою үшін уақтылы шаралар қабылдау;

байланыс аппаратурасында (құралдарында) және арналарында (желілерінде) регламенттік жұмыстардың уақтылы орындалуын бақылау;

байланыс тәртібінің сақталуын бақылауды жүзеге асыру және бұзушылықтардың жолын кесу жөнінде шаралар қабылдау;

байланыс торабын жауынгерлік әзірлікке келтіру бойынша белгіленген сигналдарды, оларды беру тәртібін білу және осы сигналдар бойынша кезекші ауысымның іс-қимылдарына шебер басшылық жасау;

байланыс торабын қорғау жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қадағалау;

Бірыңғай уақыт қызметін бақылауды жүзеге асыру.

Байланыс жүйесі әрқашан жоғары тұрақтылықты, ұтқырлықты, қажетті өткізу қабілеттілігін қамтамасыз ете отырып, күштер мен құралдарды басқаруды қамтамасыз етуге және қауіпсіздік талаптарын қанағаттандыруға үнемі дайын.

Барлық жағдайларда байланысқа жаудың шабуыл жасау қаупі, радиоактивті, химиялық және бактериологиялық (биологиялық) жұқтыру және ТЖ туындау қаупі туралы хабарлау сигналдарын дереу беру жүктеледі. Ескерту сигналдарын беру үшін байланыстың барлық түрлері қолданылады.

Байланысты қамтамасыз ету үшін радио-, радиорелелік, спутниктік, сымды, жылжымалы және сигналдық құралдар қолданылады.

Радиобайланыс ең қиын жағдайда АҚЖМ саласындағы жоғары тұрған басқару органымен, әскери басқару органымен және әскери бөлімдермен (бөлімшелермен) байланысты қамтамасыз етуге қабілетті аса маңызды құрал болып табылады.

Радиорелелік және спутниктік байланыс құралдары аға командирмен (Бастықпен), басқару пункттері арасында және бағынысты бөлімдермен байланыстың көп арналы бағыттарын құру үшін қолданылады.

Сымды байланыс құралдары бөлімшелер ішінде және олардың арасында байланыс орнатудың ең қарапайым және сенімді құралы болып табылады. Олар өздігінен және радио, радиорелелік және спутниктік құралдармен кешенде бөлімдер (бөлімшелер) орнында, бастапқы ауданда орналасқан кезде, құтқару және басқа да шұғыл авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде, сондай-ақ басқару пункттерінде ішкі байланысты қамтамасыз ету үшін қолданылады.

Жылжымалы байланыс құралдары іс-қимылдың барлық түрлерінде, сондай-ақ бөлімдердің (бөлімшелердің) сол жерде қозғалуы және орналасуы кезінде қолданылады. Жылжымалы құралдар ретінде бронетранспортерлер, Автомобильдер, Мотоциклдер пайдаланылады, оларға барлық жолдарда жүруге басым құқық беріледі.

Сигналдық байланыс құралдары командаларды, хабарламаларды, ескерту сигналдарын беру, басқару және өзара әрекеттесу үшін қолданылады.

Байланыс тікелей бағынысты командирлермен, штабтармен және бір сатыға төмен, АҚЖМ саласындағы жоғары тұрған басқару органымен белгіленеді.

Байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қол жеткізіледі:

1. Құпияландыру аппаратурасын қолдану.
2. Жаудың техникалық барлау құралдарынан радиобайланысты қорғау жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру.
3. Құпия байланысты қамтамасыз ету бойынша арнайы талаптарды қатаң орындау.
4. Белгіленген жұмыс режимдерінің және байланыс құралдарын пайдалану ережелерінің орындалуын бақылау.
5. Ашық байланыс арналары бойынша келіссөздер жүргізетін адамдар тобын шектеу.
6. Байланыс жүйесін қорғауды ұйымдастыру.

Байланыстарды пайдалану тәртібі мен радио құралдарының жұмыс режимін аға бастықтың іс-қимылдарының ниеті, жағдай шарттары мен нұсқауларына сүйене отырып, командир немесе штаб (полк, батальон) бастығы белгілейді.

Ашық келіссөздердің барлық жағдайларында командирлердің нөмірлері, бөлімдерінің (бөлімшелерінің) және лауазымдарының атаулары шақыру хаттарымен беріледі, ал жергілікті жердің пункттері мен объектілері кодталады.

Техникалық байланыс құралдары бойынша келіссөздер мен тапсыру кезінде әскери және мемлекеттік құпияны сақтау үшін штаб (полк, батальон):

бағынысты командирлер мен штабтарға лауазымды тұлғалардың шақыру кестелерін, байланыс тораптары мен радиостанцияларды уақтылы жеткізеді, бөлімдерді (бөлімшелерді) келіссөздер кестелерімен, сигналдар кестелерімен және карталарды кодтау үшін деректермен әзірлейді және қамтамасыз етеді;

жасырын басқару бойынша барлық іс-шаралардың сақталуына тұрақты бақылауды жүзеге асырады.

Байланыс (полк, батальон) бастығы байланыс жөніндегі жауапты тұлғалардың және бағынысты бөлімшенің жұмысына басшылық жасайды және байланыс құралдарымен (полк, батальон) қамтамасыз етілуіне және олардың дұрыс пайдаланылуына, сондай-ақ барлық техникалық байланыс құралдары бойынша келіссөздер жүргізу қағидалары мен тәртібінің сақталуына, байланыс бөлімшелерінің жеке құрамын өз мамандығы бойынша даярлауға жауапты болады. Байланыс бастығы байланыс бөлімшелерінің (полк, батальон) жеке құрамының тікелей бастығы болып табылады.

Командирдің шешімі, штаб бастығының нұсқаулары және жоғары тұрған басқару органының байланыс жөніндегі өкімі негізінде байланыс (полк) бастығы байланыс жоспарын, ал батальонның байланыс бастығы - байланысты ұйымдастыру схемасын әзірлейді.

Полктің Байланыс жоспары түсіндірме жазбасы бар картада жасалады. Картада: бастапқы ауданға және зақымдану ошақтарына қозғалыс маршруттары; өз бөлігінің (бөлімшесінің), бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын бөлімдердің (бөлімшелердің) басқару пункттерінің байланыс тораптарының, жедел бағынысында (полк, батальон, дербес (жиынтық) рота) орналасқан бастықтың; сымды және радиорелелік байланыс желілерінің орналасқан жері, сондай-ақ тірек желісінің және Мемлекеттік байланыс желісінің байланыс тораптарына байланыстыру желілері. Сол картада немесе жеке бланкте радио және сымды байланыс пен өзара әрекеттесуді ұйымдастыру схемасы жасалады.

Радио және сымды байланыс пен өзара іс - қимылды ұйымдастыру схемасында әр бағыттағы байланыстардың түрлері мен саны, олар қандай байланыс құралдарымен қамтамасыз етілетіні, байланыс күштері мен құралдарының есебі, басқа ведомстволардың қай бөлімшелерімен және қандай байланыс құралдары бойынша олардың шақыру белгілерін көрсете отырып өзара іс-қимыл ұйымдастырылатыны көрсетіледі.

Түсіндірме жазба жеке бланкіде әзірленеді, онда мыналар көрсетіледі: байланыс бөлімшесінің міндеттері; байланысты ұйымдастыру идеясы; бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын бөлімдермен және бөлімшелермен ұйымдастырылатын байланыстардың түрлері мен Саны; байланыс жүйесін прокурордың радио барлауынан, қасақана және өзара радио кедергілерден және жаппай қырып-жою қаруынан қорғау жөніндегі іс-шаралар, сондай-ақ басқалар байланыс жоспарының графикалық құжаттарында көрсетілмеген маңызды мәселелер.

Байланыс жоспарын (схемасын) байланыс бастығы әзірлейді және оны полк штабының бастығы бекітеді.

Байланыс жөніндегі міндеттерді қою үшін байланыс жоспары негізінде штаб (полк, батальон) пп-ға сәйкес байланыс жөніндегі өкімді әзірлейді. Осы Нұсқаулықтың 2.4.10.

Бұдан басқа, байланыс жөніндегі өкімде радиобайланысты кедергілерден қорғау жөніндегі нұсқаулар көрсетіледі және жау барлауының техникалық құралдарына қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар және ақпараттық қауіпсіздікті қорғау жөніндегі басқа да іс-шаралар көрсетіледі.

Байланыс жөніндегі өкім жазбаша ресімделеді, штаб бастығы мен байланыс бастығы қол қояды және бағынысты бөлімдер мен бөлімшелерге жеткізіледі. Оған радио деректері бар радиожелілер мен радио бағыттар құрамының кестесі, сондай-ақ жауапты тұлғалардың шақыру белгілерінің және байланыс тораптарының (пункттерінің) кестесі қоса беріледі.

Байланыс бөлімшесіне байланыс орнату және оны қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді байланыс бастығы жеке өзі қояды.

Сөредегі байланыс ұйымдастырылған:

1. Полктің командалық пунктінен-АҚЖМ саласындағы басқару органымен, АҚЖМ саласындағы аумақтық басқару органымен жедел бағынысында бөлімше, ҚР ҚМ әскери округінің штабымен, бағынысты және берілген бөлімдермен (бөлімшелермен), Артқы басқару пунктінен және өзара іс-қимыл жасайтын бөлімдермен және бөлімшелермен.

2. Артқы басқару пунктінен-техникалық қамтамасыз ету және тыл бөлімшелерімен.

Сөреде келесі радио желілері ұйымдастырылады:

1. Полк командирінің радиостанциялар құрамында командирдің, штаб бастығының, Артқы басқару пунктінен, бағынысты және берілген бөлімдердің (бөлімшелердің) командирлерінің, қозғалысты қамтамасыз ету отрядтарының командирлерінің радио желісі.

2. Командирдің (штаб бастығының) (полктің, батальонның), полктің барлау бастығының және барлау жасағы мен барлау күзеті командирлерінің радиостанцияларынан тұратын барлау радио желісі.

3. Қозғалысты қамтамасыз ету отряды құрамына енгізілген отряд командирі мен бөлімше командирлерінің радиостанцияларының құрамындағы қозғалысты қамтамасыз ету отряды командирінің радио желісі.

4. Бағынысты бөлімшелер командирлерінің радиостанциялары құрамындағы командирдің (батальонның, дербес ротаның) радио желісі.

5. Командалық пункт радиостанциялары мен коменданттық қызмет органдарының құрамындағы коменданттық қызметтің радио желісі.

(Полкте, батальонда) радиобайланыс бөлімше командирінің буынына дейін сенімді басқаруды қамтамасыз етуді ескере отырып ұйымдастырылады.

Полк командирінің АҚЖМ саласындағы басқару органымен – тиісті басқару органының радио желісі бойынша, әскери басқару органымен және

әскери бөлімдермен радио байланысы Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің әскери округінің радио желісі бойынша қамтамасыз етіледі.

Полкті құлақтандыруды Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің әскери басқару органы құлақтандыру радио желісі және қолданыстағы радио - және сымды байланыс арналары арқылы жүзеге асырады.

Полкке сымды байланыс полктің командалық пунктінен – АҚЖМ саласындағы жоғары тұрған және аумақтық басқару органымен, әскери басқару органымен, бағынысты және берілген бөлімдердің (бөлімшелердің) командалық (командалық-бақылау) пункттерімен, сондай – ақ тыл басқару пунктімен; тыл басқару пунктінен-бағынысты техникалық қамтамасыз ету және басқару бөлімшелерімен ұйымдастырылады. тылда.

Полктің бөліктері (бөлімшелері) арасындағы сымды байланыс полктің командалық пунктінің байланыс торабы арқылы жүзеге асырылады.

Сымды байланысты қамтамасыз ету үшін табельдік құралдар, жергілікті байланыс желісі, сондай-ақ тоқтату құралдары пайдаланылады.

Өзара іс-қимыл жасайтын бөлімдер (бөлімшелер) мен құрылымдар арасындағы байланыс өзара іс-қимыл жасайтын штабтардың әрқайсысының қаражатымен жоғары тұрған штабтың өкімімен белгіленеді. Байланыс жоғалған кезде өзара іс-қимыл жасайтын бөлімдердің (бөлімшелердің) командирлері мен штабтары оны қалпына келтіру үшін барлық шараларды қабылдайды.

Батальонда байланыс командалық-бақылау пунктінен аға бастықтың басқару пунктімен, бағынысты және өзара іс-қимыл жасайтын бөлімшелермен және құралымдармен ұйымдастырылады.

Батальонда келесі радио желілері ұйымдастырылады:

1. Батальон командирінің радиостанциялар құрамындағы радио желісі командир, штаб бастығы, бағынысты бөлімшелер мен құралымдар командирлері.

2. Батальон командирінің радиостанциялары мен барлау күзеттері құрамындағы барлау радио желісі.

Батальон жедел қарамағында болатын АҚЖМ саласындағы аумақтық басқару органымен радиобайланыс басқару органының радио желісі бойынша батальон радиостанциясын осы радио желіге қосу арқылы қамтамасыз етіледі; полк командирімен - полктің радио желісі бойынша қамтамасыз етіледі.

Батальондағы сымды байланыс командалық-бақылау пунктінен полктің командалық пунктімен, бағынысты бөлімшелер мен берілген құрамалардың командалық-бақылау пункттерімен, ал бөлімшелер арасында – батальонның командалық-бақылау пунктінің байланыс торабы арқылы ұйымдастырылады.

Полк, батальон бастапқы аймаққа ұсынылған кезде байланыс негізінен жылжымалы және сигнал беру құралдарымен қамтамасыз етіледі. Радиобайланыс қозғалыста немесе қысқа аялдамалардан командаларды, өкімдерді және хабарламаларды дереу беруге үнемі дайын. Көру сигналдарын қабылдау және беру үшін әрбір машинаға бақылаушы тағайындалады.

Полкті, батальонды зақымдау ошағына қарай жылжыту кезінде байланысты қамтамасыз ету үшін радио-, жылжымалы және сигналдық

құралдар, сондай-ақ сөйлесу телефон бекеттері жабдықталатын жалпы пайдаланымдағы телекоммуникация желілерінің байланыс желілерін пайдалану пайдаланылады.

Зақымдану ошақтарындағы құтқару және басқа да шұғыл авариялық-қалпына келтіру жұмыстары барысында Байланыс барлық қолда бар құралдармен қамтамасыз етіледі. Сымды байланыс табельдік дала құралдарын, сақталған және қалпына келтірілген желілерді және жергілікті телефон желісінің байланыс құралдарын пайдалануды ескере отырып ұйымдастырылады. Зақымдану ошағында байланысты ұйымдастыру кезінде радиостанциялардың, әсіресе ультра қысқа толқын диапазонының, қалалық құрылыстардың экрандаушы ықпалының салдарынан әсер ету қашықтығының азаюы ескеріледі; сымды байланыс желілерін төсеу қиындықтары және үйінділер мен өрттердің көп болуына байланысты олардың жиі зақымдануы; жылжымалы және сигналдық байланыс құралдарын пайдаланудың шектеулі мүмкіндіктері. Осыны ескере отырып, байланыс тораптарын баспаналарға, берік жертөлелерге, туннельдерге орналастыру қажет.

4.6. Өрт, табиғи және техногендік төтенше жағдайлар туындаған кезде бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметтердегі (бірыңғай құтқару қызметтеріндегі) байланыс

ДЖБ-дағы Байланыс жалпы пайдаланымдағы байланыс желілері бойынша құтқару қызметінің 112 және өрт күзетінің 101 бірыңғай нөмірі бойынша ұйымдастырылады. ДЖБО-да байланысты ұйымдастыруға аумақтық ТЖД басқару органының байланыс және құлақтандыру бөлімінің және өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметінің бастығы, ал ДЖБО-да қызметті ұйымдастыру мен жай-күйі үшін аумақтық ТЖД басқару органының ТЖ ден қою жөніндегі басқармасының бастығы жауап береді.

ДЖБО жедел кезекшісі (операторы) ТЖК төрағасымен, аумақтық ТЖД бастығымен, "ДЖБО" ММ жедел кезекшісімен, "101" өрт күзетінің диспетчерімен, ЖҚҚ және КВ радиобайланыспен - ТЖ жою жедел тобымен, сондай-ақ облыс аумағында орналасқан өртке қарсы және авариялық-құтқару құралымдарымен тікелей телефон байланысымен қамтамасыз етіледі.

Тарау 5. ҚР аумағынан тыс жерлерде құтқару жұмыстары мен гуманитарлық көмек жүргізу кезіндегі байланыс.

5.1. Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерлердегі байланыс өзара іс-қимыл жоспары бойынша, аумағы бойынша құтқарушыларды жеткізу және гуманитарлық көмек бағыты өтетін мемлекеттермен ұйымдастырылады.

Байланыс және өзара іс – қимылды ұйымдастыруға байланыс бастығы-Қазақстан Республикасы ТЖМ байланыс басқармасының бастығы жауапты болады. Құтқарушыларды жеткізу және гуманитарлық көмек жөніндегі жедел топтың Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге тікелей байланысын

ұйымдастыруға жеткізуді жүзеге асыратын бөлімшенің байланыс бастығы жауапты болады.

5.2. Басқа мемлекеттердің аумағында орналасқан ҚР ТЖМ жедел тобының ҚР ТЖМ байланыс торабымен, ҚР ТЖМ жедел тобының байланыс торабымен байланысын ұйымдастыру үшін халықаралық сымды байланыс арналары, халықаралық және ұлттық спутниктік байланыс жүйелері, ҚТ радиобайланыс желілері, спутниктік және ұялы байланыс жүйелері пайдаланылады.

5.3. Жедел топ өз жүрісімен жүріп-тұрған кезде колоннаны сүйемелдеу бастығының КВ және ВКВ-радио желілері ұйымдастырылады. Жылжымалы құралдар арасындағы өзара іс-қимыл байланысы жедел топ бастығының УҚТ-радио желісі бойынша ұйымдастырылады.

Тарау 6. Жергілікті әскери қақтығыстар, терроризмге қарсы операциялардың мінез-құлқы жағдайындағы байланыс

6.1. Жергілікті әскери қақтығыстар мен терроризмге қарсы операциялардың жүріс-тұрысы жағдайындағы Байланыс ҚР ТЖМ әскерлердің жедел тобымен өзара іс-қимыл жоспары бойынша ұйымдастырылады. Қажет болған жағдайда әскерлердің жедел тобының командалық пунктқа (КП) ҚР ТЖМ өкілі өзінің байланыс құралдарымен өкілдік етеді.

6.2. Жергілікті әскери қақтығыстар мен терроризмге қарсы операцияларда гуманитарлық операцияларды жүргізу кезінде байланысты ұйымдастыруға: ҚР ТЖМ байланыс бастығы-ҚР ТЖМ байланыс басқармасының бастығы; ақ аумақтық ТЖД және әскери бөлімінде байланыс бастығы – аумақтық ТЖД байланыс бөлімінің бастығы жауап береді.

6.3. ТЖМ жедел тобының командалық пунктінде мынадай байланыс түрлері белгіленеді: үкіметтік жабық телефон байланысы - "ДЖББ" ММ жедел кезекшісімен, ҚР ҚМ ШКБО байланыс торабымен, жедел шекараларында әскери жанжал жүргізілетін әскери округ штабының байланыс торабымен, жанжал аймағындағы ТЖМ басқару пункттерінің байланыс тораптарымен; жабық телефон байланысы – байланыс торабымен әскери округтің командалық пунктінің; деректерді берудің жабық желісі - "ДЖБО" жедел кезекшісімен, аумақтық ТЖД басқару пунктінің байланыс торабымен; ашық телефон және факсимильдік байланыс – "ДЖБО" жедел кезекшісімен, ҚР ҚМ ШКБО байланыс торабымен, жанжал аймағындағы аумақтық ТЖД басқару пункттерінің байланыс торабымен; ашық телефон байланысы - "МОК" ММ далалық госпиталімен, босқындар лагерлерімен; спутниктік байланыс, УҚТ және ҚТ радиобайланыс - ТЖМ БТ Байланыс торабымен, жедел телефон байланысы "ДЖБО" ММ кезекшілерімен және құтқару, ТЖМ бөлімшелерімен, АҚ әскери бөлімдерімен.

6.4. ҚР ТЖМ жедел тобының ішінде ТЖМ ОТ жедел штабы басшысының УҚТ радиобайланысы ұйымдастырылады.

6.5. ҚР ТЖМ ОТ-ның өз жүрісімен жүріп-тұруы кезінде тағылатын радиостанциялар базасында колоннаны сүйемелдеу бастығының УҚТ

радиобайланысы және командалық-штабтық машиналардың құралдары бойынша ҚТ радиобайланысы ұйымдастырылады.

Тарау 7. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін қамтамасыз ету

7.1. Байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Байланыс қауіпсіздігі-байланыс жүйесін барлау мен жалған ақпарат енгізудің барлық техникалық құралдарынан қорғау жөніндегі ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар кешені.

Байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды тиімді жүргізу үшін байланыс құралдары мен жүйелерінің қауіпсіздігіне, пайдаланылуына бақылау ұйымдастырылады және жүргізіледі. Байланыс жүйесін барлаудың техникалық құралдарынан қорғау оның басқару және байланыс жүйелері туралы мәліметтерді алуын болдырмайтындай немесе қиындататындай етіп ұйымдастырылады.

Байланыс жүйесін қорғауға электрондық, телевизиялық, радиолокациялық, лазерлік, инфрақызыл, акустикалық және басқа да техникалық барлау құралдарынан радиомаскировкалау және қорғау; құпияландыру аппаратурасын кеңінен қолдану; хабарламаларды өңдеу, беру және сақтау кезінде ақпараттың ағып кетуін болдырмау жөніндегі іс-шараларды жүргізу; байланыс тораптары мен бөлімшелері лауазымды адамдарының даярлығының жоғары деңгейі және тұрақты қырағылығы; байланыс тораптары мен бөлімшелерінің лауазымды адамдарының байланыс қауіпсіздігі; байланысты пайдалану ережелерін бұзудың жолын кесу және уақтылы ашу және шаралар қабылдау және құпия байланыстың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Радио маскировка-жаудың радио барлауына қарсы тұруға бағытталған ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар кешені. Радио маскировка жедел және арнайы болып бөлінеді.

Жедел радио маскировка-жедел маскировканың ажырамас бөлігі. Бұл жаудың радио барлауынан шынайы ниеттерді жасыру және жауды адастыру мақсатында өткізілетін іс-шаралар кешені. Оның көлемі мен мазмұны жедел Камуфляждың жоспарымен анықталады, ұйымдастырылады және жедел маскировканың басқа түрлерімен келісіледі.

Жедел радио маскировканың негізгі әдістері-радиоимитация және радио ақпараты.

Радиоимитация-бұл басқару пункттері орналасқан жалған аудандардағы және құтқару құралымдарын қайта орналастырудың жалған маршруттарындағы радио және радиорелелік құралдардың жұмысы.

Радиоимитацияға жалған басқару пункттері арасында, сондай-ақ жалған және нақты басқару пункттері арасында байланыс орнату; жалған басқару пункттерінде басқару органдарының жұмыс істеуінің нақты жағдайларынан ерекшеленбейтін байланыс және ақпарат алмасу құралдарының жұмыс режимдерін белгілеу және жауды адастыру арқылы қол жеткізіледі.

Радио жалған ақпарат -радио және радиорелелік байланыс арналары арқылы жауды алдау үшін арнайы әзірленген жалған ақпаратты беру. Радио дезинформацияға радио және радио релелік байланыс арналары арқылы жаудың радио барлауымен ұстап қалуға арналған жалған ақпаратты беру арқылы қол жеткізіледі.

Арнайы радио маскировка-байланыстың құпиялылығына қол жеткізуге бағытталған ұйымдастырушылық және техникалық шаралар кешені.

Арнайы радио маскировкаға жылдамдық, аса жылдам әрекет ету аппаратурасын қолдану және ақпаратты беру үшін ресімделген жауынгерлік құжаттарды қолдану есебінен беруге арналған радиоқұралдардың жұмыс уақытын қысқарту; радиоқұралдардың жұмысы ең аз қажетті қуаттармен; бағытталған Антенналарды қолдану, жаудың радиоқабылдауын жүргізу қиынға соғатын байланыс жиіліктерін дұрыс таңдау; радиоқұралдарды басқару пункттерінен тыс орналастыру; байланыс ұйымдарының тәсілдерін таңдау және байланыс құралдарын пайдаланудың жасырындығын арттыратын радио деректері; анықтау және анықтау; жер бедерін, маңыздылығын, уақытын және жедел алмасу сипатын жасыру, бүркемелеу алмасуын қолдану; құпия мәліметтердің ағып кету арналарын жабу және құпияландыру аппаратурасын және алдын ала шифрлау (кодтау) құралдарын қолдану, сондай-ақ жасырын басқару талаптарын қатаң сақтау, жасырын басқару, байланыс жүргізу және құпияландыру аппаратурасын пайдалану қағидалары.

Байланыс жүйесінің элементтерін электрондық телевизиялық, лазерлік, инфрақызыл, акустикалық және жаудың техникалық барлау құралдарының басқа түрлерінен қорғау олардың орналасқан жері мен жедел тиесілігін, жұмыс режимдерін және негізгі сипаттамаларын жасыру мақсатында ұйымдастырылады.

Байланыс жүйесінің элементтерін қорғауға жер бедерінің бүркемелеу қасиеттерін пайдалану және байланыс құралдарын жасыру; радиолокациялық барлаудан қорғау құралдарын қолдану; Жарық бүркемелеуді сақтау; байланыс тораптары орналасқан аудандарда жеке құрам мен автокөліктің қозғалысын шектеу арқылы қол жеткізіледі.

Имитациялық қорғаныс қарсыластың байланыс жүйесіне жалған ақпарат енгізуін болдырмау немесе қиындату мақсатында жүргізіледі. Имитациялық қорғауға корреспонденттің тиесілігін, имитацияға төзімді кодтар мен шифрларды, сондай-ақ имитацияға төзімділікті арттырудың арнайы аппаратурасын сенімді орнатуға мүмкіндік беретін парольдеудің тиімді әдістерін қолдану арқылы қол жеткізіледі; құпия байланыстың қауіпсіздік ережелерін қатаң сақтау; бір уақытта бір хабарламаны тәуелсіз бағыттар бойынша беру; кері сұрау-растау жолымен алынған хабарламалардың түпнұсқалығын тексеру.

Байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды тиімді жүргізу үшін байланыстың пайдаланылуына тұрақты бақылау ұйымдастырылады және жүргізіледі. Бақылау-мемлекеттік және әскери құпияны құрайтын мәліметтердің ағып кетуіне әкелуі мүмкін қауіпсіздік талаптарының

бұзылуын болдырмаудың негізгі құралы. Байланыс қауіпсіздігін бақылаудың негізгі міндеттері: жедел және арнайы радио камуфляж бойынша, құпия байланыстың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша барлаудың барлық басқа техникалық құралдарынан қорғау жөніндегі іс-шаралардың уақтылы және сапалы орындалуына бақылауды ұйымдастыру және жүргізу; және имитациялық қорғау болып табылады.

Бұл міндеттерді орындау байланыс тораптары мен бөлімшелерінің күштері мен құралдары есебінен құрылатын бақылаудың штаттан тыс топтарына (бекеттеріне), сондай-ақ радио және радиорелелік байланыстың негізгі станцияларына жүктеледі.

Байланыс қауіпсіздігін бақылау топтарына (бекеттеріне) мыналар жүктеледі: радио маскировка іс-шараларының орындалуын бақылау; радио радиорелелік байланыс құралдарын пайдалану мен сәулелендіруде жасыратын белгілерді анықтау; жұмыс режимімен белгіленген байланыстарды орнату және жүргізу, құпияландыру аппаратурасын пайдалану қағидаларын бұзудың жолын кесу және оны өңдеу, беру және сақтау кезінде құпия ақпараттың ағып кетуінің ықтимал арналарын болдырмау.

Байланыс қауіпсіздігін бақылауды ТЖД тиісті басқармалары мен байланыс тораптарының бастықтары ұйымдастырады.

Бақылауды тікелей жоспарлау және басқару аумақтық ТЖД байланыс қауіпсіздігі жөніндегі офицеріне жүктеледі.

Байланыс қауіпсіздігін бақылау жоспары құрылған байланыс жүйесіне, байланыс қауіпсіздігін бақылау күштері мен құралдарының болуына және қауіпсіздік жөніндегі лауазымды адамдардың нұсқауларына сәйкес әзірленеді.

Бақылау жоспарында: бақылаудың негізгі және жеке міндеттері; басқару органдарының, сондай-ақ бақылауға жататын байланыс желілерінің тиесілігі мен тізбесі; бақылауды жүргізу әдісі мен мерзімдері, және ол үшін күштер мен құралдарды бөлу; хабарламаларды ұсыну тәртібі мен уақыты көрсетіледі.

7.2. Байланыс жүйелерін радиоэлектрондық қорғау.

Радиоэлектрондық қорғау байланыс жүйесінің тұрақты жұмысын қамтамасыз ету мақсатында жүргізіледі және байланыс жүйесін қасақана кедергілерден қорғауды, иондаушы және электромагниттік сәулеленудің әсерінен қорғауды және басқару пункттерінің байланыс тораптарында радио және радиорелелік байланыс құралдарының электромагниттік үйлесімділігін қамтамасыз етуді қамтиды.

Байланыс жүйесін радиоэлектрондық басудан қорғауға: байланыс құралдарын кешенді қолдану, радио маскировкамен; әртүрлі диапазондағы радиоқұралдарды пайдалана отырып, аса маңызды бағыттарда байланысты ұйымдастыру; жиіліктерді тағайындаудың топтық әдісін және олардың маневрін қолдану; аса маңызды бағыттарда УҚТ және радиорелелік байланысты қамтамасыз ету үшін релелік пункттерді пайдалану; күшті радио кедергілер жағдайында байланысты қамтамасыз етуге жеке құрамды даярлау арқылы қол жеткізіледі; бір хабарламаны бір уақытта бірнеше жиілікте беру; басылатын

жиіліктегі жұмысты бір мезгілде имитациялай отырып, басқа жиіліктерге көшу; адаптивті радиолинаны, кедергіден қорғалған байланыс әдістерін қолдану; сәулелену қуатымен маневр жасау; фазалық-компенсаторлық құрылғыларды қолдану.

Иондаушы және электромагниттік сәулеленудің әсер ету жағдайында тұрақты байланысты қамтамасыз етуге: байланыс құралдарын кешенді қолдану арқылы; қабылдау пункттерін қолдана отырып, жер толқындарымен қысқа толқынды радиобайланысты, ионосфералық толқындарды қамтамасыз ету – ионосфераның бұзылған аймақтарын айналып өту үшін стационарлық радио орталықтарды пайдалану; ұзақ қашықтыққа байланысты ұстап тұру үшін қысқа толқынды диапазонның жоғарғы учаскесіне өту; орта және ұзын толқынды диапазондардың радиоқабылдағыштарын қолдану арқылы қол жеткізіледі.; жиілік-диспетчерлік қызметтің нақты жұмысы; ядролық жарылыстардың электромагниттік импульстарынан туындайтын жоғары кернеулерден арнайы қорғаумен сымды желілердің, антенна-фидерлік құрылғылардың, терминалдық және коммуникациялық аппаратураның жабдықтарымен жабдықталады.

Радио және радиорелелік байланыстың радиоэлектрондық құралдарының электромагниттік үйлесімділігіне: жиіліктерді орталықтандырылған бөлу және тағайындау; электромагниттік жағдайды жүйелі талдау; жиілік-аумақтық таралу нормаларын сақтай отырып, радиоэлектрондық құралдарды орналастыру; қажетті қуаттарда және сәулеленудің ең аз уақытымен таратушы радиоқұралдардың жұмысы; бағытталған әрекет антенналарын кеңінен қолдану; байланыс құралдарының белгіленген сипаттамаларының сақталуын тұрақты бақылау арқылы қол жеткізіледі.

7.3. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін терроризмге қарсы операциялардағы техникалық барлау құралдарынан қорғау.

Терроризмге қарсы операцияларда байланыс жүйесі мен бөлімшелерін техникалық барлау құралдарынан қорғаудың ұйымдастырушылық, техникалық және алгоритмдік тәсілдері бар. Қорғаудың тиімділігі көрсетілген әдістерді кешенді қолдану арқылы қамтамасыз етіледі.

Ұйымдастырушылық әдістер белгіленген жұмыс режимдерін және жедел және арнайы радио маскировка шараларын қатаң орындауды қарастырады.

Жедел радио маскировкасы радиоимитация мен радио ақпаратын қамтиды.

Радиоимитация қосымша (жалған) радиобайланыс жүйесін орналастырудан тұрады, ол қолданыстағы байланыс жүйесіне қабаттасып, оны бұрмалайды және жедел (тактикалық) Камуфляждың ниетіне сәйкес келетін байланыс арқылы жалпы жағдай жасайды. Радиоимитация қолданыстағы байланыс жүйесін мұқият бүркемелеумен бір мезгілде жүргізіледі. Имитацияның сенімділігін қамтамасыз ету үшін бөлімшелердің 70% - на дейін және имитацияланатын байланыс объектілерінің 40% - на дейін қызметтің болуы мен белгілерін имитациялау қажет.

Радио дезинформация-бұл топтың құрамы, оның әрекеттері мен ниеттері туралы жалған ақпаратты байланыс құралдары арқылы қарсыласқа жеткізу.

Жедел радио маскировканы ұйымдастыруды қажет болған жағдайда жедел топтардың басшылары жүзеге асырады.

Арнайы радио маскировканы байланыс тораптары ұйымдастырады. Арнайы радио маскировка шаралары байланыстың техникалық барлау құралдарынан қорғалуын қамтамасыз етуге бағытталған және радиобайланыс құралдарын пайдалануға бірқатар шектеулерді қамтиды: аумақтық, энергетикалық, уақытша, сондай-ақ сигнал параметрлері бойынша шектеулер.

Аумақтық шектеулер терроризмге қарсы топтардың барлау техникалық құралдарының ықтимал орналасқан жерлеріне жақын орналасқан радиобайланыс құралдарының сәулеленуін жабу мақсатына ие.

Барлаудың техникалық құралдарының болуы мүмкін жерлерден радиобайланыс құралдарын алып тастау олардың түбінің негізгі және бүйір жапырақшалары бойынша сәулеленуін анықтау қашықтығынан (антенна бағытының диаграммасы) асып түсуге тиіс. Осы мақсатта сәулелену кезінде байланыс құралдарының түбінің негізгі жапырақшаларын бағыттауға тыйым салынатын секторлар белгіленеді.

Энергетикалық шектеулер радиобайланыс құралдарының сәулелену қуатын белгілеу болып табылады. Бұл шектеулер аумақтық және кеңістіктік шектеулер байланыс құралдарын қорғауды қамтамасыз етпейтін жағдайларда қолданылады.

Уақыт шектеулері радиациямен радиобайланыс құралдарының белгілі бір жұмыс режимін белгілеуден тұрады және екі түрлі болуы мүмкін: сәулеленуге нақты байланыс құралдарының жұмысына толық тыйым салу және белгілі бір режимдерді (графиктерді) және сәулеленуге арналған байланыс құралдарының жұмыс істеу ұзақтығын белгілеу.

Сигналдардың параметрлері бойынша шектеулер күнделікті қызметте байланыс құралдарының жұмысы кезінде және терроризмге қарсы нақты операцияны орындау кезінде сигналдардың параметрлерін пайдаланудың белгілі бір тәртібін белгілеуді көздейді.

Терроризмге қарсы операциялардағы байланысты қорғаудың негізгі ұйымдастырушылық шараларын да қарастырған жөн:

1. Бұйрықтарды, өкімдерді және басқа да маңызды ақпаратты, ең қорғалған байланыс арналарын беру үшін қолдану және әртүрлі байланыс құралдарымен берілетін ақпарат көлемін шектеу.

2. Әртүрлі мақсаттағы байланыс құралдарын пайдалану кезінде кеңістіктік, аумақтық және уақыттық шектеулерді белгілеу жөніндегі талаптарды орындау.

3. Жабық байланыс арналарын пайдалануға рұқсат етілген жауапты (лауазымды) тұлғаларды шектеу.

4. Радиацияға арналған байланыс құралдарының жұмыс уақытын қысқарту.

5. Байланыс таратушы құралдарын басқару пункттерінен тыс орналастыру.

6. Байланыс тораптарында (станцияларында) хабарламаларды пысықтау, сақтау және беру кезінде құпиялылық режимінің талаптарын сақтау.

7. Құпия байланыс ережелерін қатаң сақтау.

8. Корреспонденттің (абоненттің) тиесілігін сенімді орнатуға мүмкіндік беретін парольдеудің тиімді тәсілдерін қолдану.

9. Бір хабарламаны бірнеше тәуелсіз бағыттар бойынша бір уақытта беру арқылы жүзеге асырылады.

10. Байланысты өңдеу арқылы хабарламаның түпнұсқалығын тексеру.

Байланысты қорғаудың техникалық әдістері негізінен крипто-төзімділікті (хабарламаның мазмұнын оның шифрын ашу мүмкіндігінен қорғау мүмкіндігі) және байланыс жүйесінің имитацияға төзімділігін (жалған ақпарат енгізуге қарсы тұру қабілеті) қамтамасыз етуге арналған. Олар қолдану негізінде жүзеге асырылады: жедел бағытталған қабылдау-тарату антенналарымен байланыс жүйелері, жылдам әрекет ететін сеанстық байланыс жүйелері, кең жолақты байланыс жүйелері және құпия байланыс жүйелері.

Байланысты қорғаудың алгоритмдік әдістері Имитациялық қорғауды арттыру жүйелерінде Имитациялық қорғалған кодтар мен шифрларды, сондай-ақ арнайы байланыс алгоритмдерін қолдануды қарастырады.

7.4. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін терроризмге қарсы операцияларда зақымданудың техникалық құралдарынан қорғау.

Терроризмге қарсы операциялардағы зақымдану құралдарынан байланыс жүйесін, тораптарын, бөлімшелері мен құралымдарын қорғау жеке құрамның, байланыс жүйесінің элементтерінің зақымдану тиімділігін болдырмау немесе азайту және байланыс жүйесінің өміршеңдігін қамтамасыз ету мақсатында ұйымдастырылатын іс-шаралар кешені болып табылады.

Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін зақымдану құралдарынан қорғау жоспарға сәйкес ұйымдастырылады және байланыс тораптары мен желілерінің инженерлік жабдықтарын, аймақтың қорғаныш және маскировка қасиеттерін пайдалануды, соқыр және түтін перделерін құруды, тораптарды, байланыс бөлімшелері мен құралымдарын террористердің әртүрлі зақымдау құралдарын тікелей қатер мен қолдануы туралы хабардар етуді қамтиды.

Байланыс жүйесінің өміршеңдігі сымды, радио және радиорелелік байланыс арналарын, Транкингтік (ұялы) және спутниктік байланыс жүйелерін кешенді пайдалану; байланыстың қосымша айналма жолдарын ұйымдастыру; байланыс құралдарын баспаналар мен қорғалған пункттерге орналастыру есебінен қамтамасыз етіледі.

Байланыс түйіндерінің өміршеңдігіне байланыс торабы элементтері мен байланыс құралдарын жергілікті жерге сызықтық емес орналастыру арқылы қол жеткізіледі.

Сәуленетін байланыс құралдарының өміршеңдігіне олардың позицияларын инженерлік жабдықтау және Антенналарды аппараттық

құралдардан мүмкіндігінше алыс жерге шығару, сондай-ақ олардың бір жерде болу уақытын азайту арқылы қол жеткізіледі.

Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін терроризмге қарсы операциялардағы жеңіліс құралдарынан тиімді қорғаудың негізгі шарты оларды қорғау және қорғау жоспарының болуы және оның орындалуын үнемі ұйымдастыру болып табылады.

7.5. Инженерлік, химиялық және топогеодезиялық байланысты қамтамасыз ету.

Байланысты қамтамасыз етудің осы түрлерінің негізгі міндеттері жергілікті жерде байланыс тораптарын орналастыру уақытын қысқарту, олардың қауіпсіздігін және басқару пункттері (жоғары тұрған, төмен тұрған және өзара іс-қимыл жасайтын) арасындағы тұрақты байланыстарды қамтамасыз ету болып табылады.

Байланыс тораптарын орналастыру жер бетінің жай-күйін, жер бедерін, ғимараттар мен құрылыстардың, кірме жолдар мен коммуникациялардың болуын ескере отырып жүргізілуі тиіс.

Байланыс тораптары мен бөлімшелерінде улы заттардың болуы жағдайында жеке құрам мен байланыс құралдарын қорғау жөніндегі іс-шаралар кешені жүргізіледі.

Байланыс тораптары мен бөлімшелерінің жеке құрамы улы заттардан қорғаудың жеке құралдарымен қамтамасыз етіледі және оларды пайдалануға үйретіледі. Телефон байланысын ұйымдастыру үшін арнайы гарнитураларды пайдалану қажет.

7.6. Күзет

Күзет және қорғаныс байланыс объектісіне бөгде адамдар мен террористік топтардың кіруін болдырмау мақсатында жүргізіледі және басқару пунктінің (байланыс торабының) күзет және қорғаныс жоспарына сәйкес ұйымдастырылады.

Байланыс объектілерінің қорғанысын күзетуді басқару пунктінің күзет бөлімшелерімен тығыз өзара іс-қимыл жасай отырып, байланыс тораптары мен бөлімшелерінің күштері жүзеге асырады.

Тораптарды, объектілерді және байланыс желілерін күзету үшін мынадай іс-шаралар орындалады: неғұрлым қауіпті бағыттар тосқауылдармен жабылады; байланыс тораптарына тәсілдер бекеттермен жабылады, негізгі объектілердің жанында күзетшілер қойылады, қалған объектілер күзетшілермен қорғалады.

7.7. Байланысты техникалық қамтамасыз ету

Техникалық қамтамасыз ету-байланыс тораптарын (бөлімшелерін), әскери бөлімдер мен құралымдарды байланыс және құлақтандыру құралдарымен жинақтау, сондай-ақ оларды тұрақты әзірлікті қамтамасыз ететін жағдайда ұстау жөніндегі іс-шаралар кешені. Ол АҚЖМ басқару органдарын байланыс және хабарлау құралдарымен, сондай-ақ басқа да техникалық мүлікпен уақтылы

қамтамасыз етуді, оларға техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді және толықтыруды ұйымдастырудан және жүзеге асырудан тұрады.

Техникалық қамтамасыз етуді нақты ұйымдастыру байланыстың жоғары сапасының негізі болып табылады.

Техникалық қамтамасыз етудің негізгі іс-шаралары байланыс тораптарын, байланыс бөлімшелерін, әскери бөлімдер мен құралымдарды байланыс және құлақтандыру құралдарымен уақтылы жабдықтау; техниканы, қосалқы мүлікті және керек-жарақтарды (ҚҚКЖ), пайдалану және шығыс материалдарын жиынтықта және жарамдылықта ұстау; байланыс құралдарына техникалық қызмет көрсету мен тексерулерді уақтылы жүргізу; бүлінген (ақаулы) техника мен мүлікті жөндеуді ұйымдастыру болып табылады байланыстар және оларды қызметке тез қайтару; шығындар мен шығыстарды уақтылы толтыру, сондай-ақ байланыс техникасы мен мүлкін пайдалануға және оларға қызмет көрсетуге қатысты басқа да іс-шаралар.

Уақтылы және жан-жақты техникалық қамтамасыз етуге байланыс тораптары мен бөлімшелерінің, әскери бөлімдер мен құралымдардың байланыс техникасымен жинақталуын және оның жай-күйін ұдайы білумен; байланыс тораптарының, бөлімшелері мен құралымдарының жеке құрамын сапалы даярлаумен; пайдалану-техникалық және регламенттік құжаттамада белгіленген көлемде және мерзімдерде байланыс құралдарына техникалық қызмет көрсетуді ұдайы жүргізумен, сондай-ақ жылдам және сапалы зақымдалған және ақаулы техниканы жөндеу; жабдықтарды, жөндеу жиынтықтарын, өлшеу аспаптарын, ҚҚКЖ жиынтықтарын және пайдалану-шығыс материалдарын дұрыс сақтау, есепке алу және ұтымды пайдалану; қорларды белгіленген нормалар шегінде ұстау, оларды дұрыс жұмсау және уақтылы толықтыру.

Техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыруды облыстардың, қалалардың ТЖД (ТЖБ) басқару органдары жүзеге асырады.

Орталық бағыныстағы байланыс тораптары мен бөлімшелерін байланыс құралдарымен қамтамасыз ету ҚР ТЖМ қаражаты есебінен, ал аумақтық бағынысты аумақтық ТЖД есебінен жүзеге асырылады. Облыстардың, қалалар мен аудандардың ТЖМ байланыс тораптары мен бөлімшелері ҚР тиісті облыстарының қаражаты есебінен жарақтандырылады.

Техникалық қызмет көрсету Байланыс және құлақтандыру құралдарын техникалық жарамды күйде ұстау және тікелей мақсаты бойынша пайдалануға дайын болу жөніндегі ұйымдастырушылық және техникалық іс-шаралар кешенін қамтиды.

Байланыс және құлақтандыру құралдарына техникалық қызмет көрсетудің негізгі міндеттері олардың жұмысқа тұрақты дайындығын қамтамасыз ету; сақтау және пайдалану процесінде істен шығулар мен зақымданулардың алдын алу; техникалық құжаттамада белгіленген нормалар шегінде аппаратураның электрлік сипаттамалары мен параметрлерін қолдау; пайдаланудың жөндеуаралық мерзімдері мен қызмет ету мерзімін ұзарту болып табылады.

Техникалық қызмет көрсетудің тиімділігіне регламенттік жұмыстарды уақтылы және сапалы жоспарлау және оларды орындаушыларға жеткізу;

регламенттік жұмыстарды дайындау және орындау бойынша тораптарға, байланыс бөлімшелеріне және лауазымды тұлғаларға нақты міндеттер қою; байланыс және құлақтандыру құралдарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі іс-шараларды уақтылы және толық материалдық қамтамасыз ету; жеке құрамның тиісті жұмыстардың көлемі мен әдістемесін қатаң білуі және сақтауы арқылы қол жеткізіледі. пайдалану және регламенттік құжаттама талаптарымен; бас тарту себептерін талдау және олардың қайталануын болдырмайтын шараларды қабылдау; лауазымды тұлғаларды регламенттік жұмыстардың дайындығы мен сапасына үнемі басшылық ету және жүйелі бақылау; жұмыстарды орындау қорытындыларын шығару, жеке құрамның іс-әрекеттерін талдау, еңбекті ұйымдастырудың озық әдістерін жинақтау және тарату, жеке құрамды махаббат рухында тәрбиелеу және техникаға ұқыпты қарау.

Байланысты қамтамасыз етуге тартылған байланыс құралдарына техникалық қызмет көрсету байланыс жүйесінің тұрақтылығы мен өткізу қабілетін төмендетпей, оларды резервтік құралдармен ауыстыру жолымен жүзеге асырылады.

Байланыс және құлақтандыру құралдарына техникалық қызмет көрсетуді жоспарлау және жүргізу кезінде байланысты қамтамасыз ету және тиісті байланыс торабын (пунктін) құлақтандыру үшін оларды тез қолданысқа енгізуді көздеу қажет.

Барлық жауапты тұлғалар Байланыс және құлақтандыру құралдарының техникалық жай-күйіне тұрақты бақылауды жүзеге асырады және регламенттік жұмыстардың жүргізілуін уақтылы ұйымдастырады.

Жөндеу Байланыс және хабарлау құралдарының жұмыс қабілеттілігі мен ресурсын қалпына келтіру жөніндегі жұмыстар кешенін қамтиды.

Байланыс және құлақтандыру құралдарын жөндеудің негізгі міндеттері параметрлерді техникалық шарттар нормаларына жеткізе отырып, істен шығулар мен пайдалану ақауларын жою; зақымдануларды жою; пайдаланылған ресурс пен жинақтаушы бұйымдарды қалпына келтіру болып табылады.

Байланыс тораптарының (бөлімшелерінің), әскери бөлімдер мен құралымдардың байланыс құралдарын жөндеуді жөндеу топтары жүргізеді. Құлақтандыру құралдарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу олар орнатылған тиісті басқару органдары мен байланыс кәсіпорындары арасында шарттық негізде жүргізіледі.

АҚ басқару органдарының, әскери бөлімдерінің байланыс тораптары мен бөлімшелерін ақпараттандыру және құлақтандырудың табельдік құралдарын есептен шығару Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Байланыс (ақпараттандыру) департаментімен келісілгеннен кейін белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі арқылы жүргізіледі.

Аумақтық ТЖД есебінен сатып алынған байланыс, ақпараттандыру және құлақтандыру құралдарын есептен шығаруды тиісті бастықтар белгіленген тәртіппен жүргізеді.

7.8. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін тылдық қамтамасыз ету.

Тылдық қамтамасыз етудің негізгі түрлері: материалдық, көліктік, медициналық, пәтерлік-пайдалану және қаржылық қамтамасыз ету болып табылады.

Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін тылдық қамтамасыз ету мынадай міндеттерді шешу үшін техникалық қамтамасыз етумен келісіліп ұйымдастырылады және жүзеге асырылады: байланыс құралдары мен бөлімшелерін, мамандандырылған техникалық қызмет көрсету және жөндеу топтарын орналастыру және қайта орналастыру; материалдық құралдар мен ЗИП тасымалдау; көлік құралдарымен қамтамасыз ету; эвакуациялық іс-шараларды орындау.

Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін тылдық қамтамасыз етудің негізі байланыс бөлімшелерінің байланыс техникасы мен қосалқы құралдар мен керек-жарақтар ҚҚКЖ, әртүрлі техникалық мүлік және өзге де материалдық құралдар, жанар-жағармай материалдарына қажеттіліктерін уақтылы және толық қанағаттандыру мақсатында ұйымдастырылатын және жүзеге асырылатын материалдық қамтамасыз ету болып табылады. Байланыс жүйесі мен бөлімшелерін материалдық қамтамасыз ету орталықтандырылған түрде жүзеге асырылады және қажеттіліктер туралы тиісті өтінімдер негізінде орталықтандырылмаған.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының Заңы "Азаматтық қорғау туралы" 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының Президенті - Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың "Қазақстан-2050 "Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты" атты Қазақстан халқына Жолдауы.
3. Қазақстан Республикасы ТЖМ Интернет ресурсы.
4. Құтқару робототехникалық жүйелері мен технологиялары: оқулық: 2 С./ Н. В.Северов [и др.]; ред.Н. В. Северов; РФ ТЖМ азаматтық қорғау академиясы Ч -2. -2012. -347 Б. ТЖМ Инв жіберілді. 2799к.
5. Робототехникалық жүйелер мен технологиялар: оқулық: 2-ші сағ./ Н. В. Северов [және т.б.]; ғылыми. ред. Н. В. Северов; РФ ТЖМ азаматтық қорғау академиясы 1-Б. -2012. -379 Б. ТЖМ Инв жіберілді. 2798к.
6. Төтенше жағдайларда робототехниканың дамуы, технологиясы және тиімділігі: монография: 4 сағат/ жалпы ред.Н. В.Северова 2 бөлім. -2010. - 177 б.Инв жоғары оқу орнының әдістемелік кеңесі ұсынған. 2433к.
7. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы № 706 бұйрығы. "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз ұшу аппараттарын пайдалану қағидаларын бекіту туралы".
8. "Цифрлық Қазақстан" мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 Қаулысы.
9. В. И. Зыков, В. В. Степанов, А. Б. Мосягин, А. Н. Петренко "Автоматтандырылған басқару және байланыс жүйелері", Ресей Федерациясының Азаматтық қорғаныс, төтенше жағдайлар және табиғи апаттардың салдарын жою министрлігі, АГПС, Мәскеу, 2019 ж.
10. Н. В. Федоров, г.Я. Козловский, А.А. Матросов "өрт күзетіндегі Байланыс".
11. Б. С. Ордобаев, з. н. Намазов, Ш. С. Абдыкеева, Ж. О. Ордобаев байланыс және құлақтандыру жүйесі, лекциялар курсы, ҚРСУ, Бішкек қ.
12. Ю. И. Соколов, экономика объектісінде байланыс пен хабарлауды ұйымдастыру, "әскери білім" кітапханасы 2007 ж.
13. Кулаковский б. л." өрт-техникалық және авариялық-құтқару жабдығы " 2-бөлім., 258-бет - 262, 268 - 270.
14. Оқу құралы, редакциялаған. Рудакова а. л. Жакубаева А. А. байланыс бойынша дайындық 2013, ҚР ІІМ ВИБВ

ОҚУ ҚҰРАЛЫ
«Төтенше жағдайларда байланысты ұйымдастыру»

Мөрге _ _ қол қойылды. _ _ ж.
210/297х1/80 пішімі
RISO басып шығару
Тапсырыс № ___. Көлемі __ б. т.
Таралымы 30 дана.

Қазақстан Республикасы
ІІМ ТЖК Көкшетау техникалық институты Ғылыми
– зерттеу орталығының баспаханасында басылған
(020000, Қазақстан Республикасы, Ақмола облысы,
Көкшетау қаласы, Ақан сері көшесі, 136)
тел. 8(7162)25-58-95